Leto V., štev. 260 | Ljubljana, sreda, 5. novembra 1924 | Poštnina pavšalirana | Cena 2 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20·— Din
za inozemstvo 30·— „
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:
Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Ljubljana, 4. oktobra.

Iz Beograda prihaja poročilo, da se bo po sodbi optimistov gospodu Timotijeviću vendarle posrečilo sestaviti novo vlado. V optimizmu in v pesimizmu je pri nas treba previdnosti in naše politične krize so polne presenetljivih obratov. Vsekakor moramo konstatirati, da so radikali pod jako milimi pogoji pristali na poslovno koalicijsko vlado in da je ožji blok pripravljen sodelovati. Še je treba, da gg. Korošec in Spaho premagata svoj strah pred Radićem, še se ni pričela bitka za portfelje, ki že v naprej razburja blokaše, še je računati z raznimi nepredvidenimi težkočami, toda g. Timotijević ima najbrž le prav, če upa, da se mu misija posreči.

Kot trezen mož si je postavil skromen cilj. Njemu gre predvsem zato, da sprovede skozi parlament nekatere najnujše zakone, predvsem pa zakon o invalidih. Gotovo tudi sam dobro vidi, da bo vlada, sestavljena brez enotne osnove, s tajnimi pridržki od ene in druge strani, iz včerajšnih in jutrišnjih najostrejših nasprotnikov pri volitvah, tudi sama invalid od prvega trenutka svojega postanka. Gotovo se tudi zaveda ogromnih težkoč, ki bodo izvirale že iz dejstva, da bo njegov kabinet vlada «druge garniture», v kateri ne bo pravih šefov udeleženih strank in torej tudi ne neposrednih arbitrov v porajajočih se sporih, ki morajo priti tem sigurnejše, ker nikdo ne dvomi, da bi bil Timotijevićev kabinet le prehod k volilni vladi.

Mi smo že včeraj navedli argumente, ki branijo samostojnim demokratom podpirati vlado, kakoršna se sedaj sestavlja. Navzlic temu smo zadovoljni, ako se misija g. Timotijevića posreči. Nova vlada sicer ne prinese narodu ničesar pozitivnega v smeri rešitve našega glavnega notranjega problema, izvora težke krize, v kateri živimo, toda ona morda le zaključi dobo, ko se je dopuščalo, da se je pod plaščem plemenskih gesel odigravala nizkotna borba političnih špekulantov za moč v državi. S pristopom ožjega bloka v poslovno koalicijsko vlado z radikali je sporazumaška politika prošlega režima razkrinkana kot fraza, ki se mirno odvrže, kadar se je ne rabi, in velika protikorupcijonistična gesta je razodeta tudi večjemu naivnežu kot igralska kretnja na odru.

Podučno je študirati vso to nemoralno igro na politiki klerikalne stranke. SLS je svoj vstop v Davidovićev kabinet utemeljila z veliko besedo o sporazumu, z mogočnimi akordi o bratskem sodelovanju gg. Korošca in Radića za slovenske in hrvatske pravice kakor angelji Gospodovi so se klerikalci postavljali pred vrata režima ter z ognjenim mečem pretili zlasti nam demokratom, češ niti blizu ne smejo velikemu templju narodne sloge. Demokrati nočejo z Radićem, brez Radića ni sporazuma, torej so sovražniki sporazuma. A danes? Glavno glasilo SLS slovesno proglaša konec širšega bloka in napoveduje politiko «tudi brez Radića», kar je milejši izraz za besedo «proti Radiću». Kje pa je potem ostal «sporazum» s Hrvati, ki je bil po logiki prejšnega režima brez Radića nemogoč, ker da je Radić predstavnik hrvatskega naroda? Politični šarlatani, ki so slepili javnost s «sporazumom» so zagazili tako daleč, da z Radićevimi Hrvati «sporazuma» nočejo, jugoslovensko orijentirane Hrvate pa so od «sporazuma» radi Radića že v naprej izključili! Preostaja torej le še sporazum med gg. Koroščem in Spahom...

A sveti Jurij, ki je šel ubijat korupcijonističnega zmaja? Njegov meč se je spremenil v gracijozno pahljačo, s katero stara politična devica sramežljivo pokriva oči, ko se podaja na ples s celokupno tisto radikalsko stranko, katero je do včeraj proglašala za nositeljico korupcije, obtoževala njenega šefa očetovstva vsega zla ter vlagala proti njenim voditeljem obtožbe radi najnezaslišanejših zlorab. Ali so klerikalci zahtevali, da naj radikalna stranka najprej izključi Pašića, Markovića, Kojića, Stojanovića, Srskića? Ne, oni so danes z veseljem vzeli na znanje, da je g. Pašić pristal na koalicijo ž njimi in eden od glavnih delegatov pri pogajanjih je dr. Srskić, v kabinetu bo ena poleg njih sedel najbrž dr. Stojadinović... Za klerikalno moralo karakteristično je, da je «Slovenec» še v soboto pisal o samem svojem bodočem min. predsedniku Timotijeviću, da je pravzaprav korupcijonist, advokat, ki se udejstvuje v politiki radi — svoje pisarne!

Dobro in zdravo bo, ako se g. Timotijeviću posreči sestava koalicijske vlade. Do kosti osramočenim klerikalcem bodo v takem kabinetu tudi izruvani strupeni zobje. Reducirani v svoji moči, postavljeni v skromni kot drugovrstnih resortov, izgnani iz prosvete, ne bodo mogli več svoje tigrovske besnosti uveljavljati proti naprednemu elementu v svoji ožji domovini. Notranja vez nacionalnega bloka ostane nepretrgana in oseba designiranega min. predsednika Timotijevića je porok, da je doba klerikalnega terorja proti vsemu, kar čuti nacijonalno in napredno pri kraju. Naj gredo torej v vlado in naj se skompromitirajo do konca.

Kaj bo s Timotijevićevo vlado

OPTIMISTI SODIJO, DA BO TIMOTIJEVIĆEVA MISIJA USPELA. — RADIKALI PRISTALI NA DELOVNO KOALICIJO Z OŽJIM BLOKOM. — NJIHOVE ZAHTEVE. — NEODLOČNOST PRI BLOKAŠIH IN STRAH PRED RADIĆEM. — BITKA ZA PORTFELJE SE ŠE LE PRIČNE.

Beograd, 4. novembra. r. Danes dopoldne se je v predsedstvu vlade vršila seja šefov bloka, kateri je pozneje prisostvoval tudi Timotijević. Na seji se je ugotavljalo da

blok želi obrazovanje koncentracijske vlade s Timotijevićem,

kateremu so bile dane instrukcije za nadaljne razgovore z radikali. Radikalni klub je svojo za 9. uro napovedano sejo radi zaostrenosti, ki je nastopila sinoči po nasvetu Pašića odgodil.

Kosta Timotijević je izjavil vašemu dopisniku, da radikali smatrajo, da je

mandat širše koncentracijske vlade propadel,

ker v njo ne bi vstopili samostojni demokrati, zemljoradniki in radićevci.

Za časa seje šefov vladnih grup je v predsedstvu narodne skupščine Ljuba Jovanović konferiral z ožjim krogom prijateljev, nakar se je vršila seja peterih radikalskih delegatov. Po končanih posvetovanjih se je Ljuba Jovanović podal k Pašiću, odkoder se je kmalu vrnil in so radikalski delegati konferenco nadaljevali. Po zaključeni konferenci je Ljuba Jovanović odšel na dvor, kjer je ostal pol ure. Po njegovem povratku so se radikalski delegati sestali ob pol 11. s Timotijevićem v ministrski sobi narodne skupščine; Kosta Timotijević je tu prejel nove predloge, s katerimi je odšel v svoj klub, kjer se je kratko posvetoval, nato pa ob 11. odšel na dvor. V tem času so se pri Pašiću mudili Srškić, Marko Gjuričić in Marko Trifković, ter mu sporočili Timotijevićeve protipredloge. Po 11. uri so se ti delegatje vrnili od Pašića v Jovanovićevo pisarno, kjer so ponovno konferirali.

Ob pol 12. je v kratki seji

radikalski klub načelno osvojil

da radikali vstopijo v Timotijevićevo vlado. V to svrho je bil Marko Gjuričić pooblaščen, da stopi s Timotijevićem v pogajanja. Ko se je Timotijević vrnil iz dvora, se je takoj sestal z Markom Gjuričićem, ki mu je izročil **pismene zahtevke radikalskega kluba.** Opoldne je Timotijević radikalske zahteve sporočil Ljubi Davidoviću. Istočasno je tudi ožji blok pretresal svoj vstop v vlado. Tej seji je prisostvoval i radićevski emisar Rude Bačinić, ki je o pogajanjih takoj telefonično obvestil predsedstvo HRSS v Zagrebu.

Velezanimiv je

položaj v radikalskem klubu.

Ogromna večina v klubu je enodušna v kritičnem motrenju situacije napram dosedanji Davidovićevi politiki. Od sinoči do danes zarana se je med radikali pojavila ideja, da se da **pristanek le za poslovno vlado brez kake politične primesi.** Med tem se je tekom dopoldneva to stališče nekoliko ublažilo in je na seji radikalskega kluba bil **soglasno sprejet zaključek,** ki je bil opoldne izročen Timotijeviću pod pogojem, da se ne sme obelodaniti. Vendar se je kmalu dognalo, da je

zaključek radikalov

v bistvu formuliran nastopno:

Radikalski klub načelno pristaja na delovno koalicijsko vlado pod Timotijevićevim predsedstvom. Radikali izjavljajo, da je radikalna stranka vedno stremela za sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci in da bo takšno svojo politiko nadaljevala tudi v bodoče. Radikalna stranka pristaja da nova poslovna vlada stavi v program dopolnitve zakonov o invalidih, o korupciji, o zemljoradniških kreditih, zahteva pa tudi dovršitev obrtniškega zakona, zakona o pomoči proti ujmam ter zakonov o tisku in proračunu. Poleg tega zahteva strogo izvajanje zakonov napram vsem in vsakomur, posebno pa, da se zaščitijo pred napadi države, kralj in vojska.

Četudi so te zahteve v radikalskem klubu bile sklenjene soglasno, so v klubu mišljenja o efektu teh zaključkov vrlo deljena. Pojavlja se velik skepticizem in predvsem se povdarja, da bo nova vlada, ako do nje pride, najslabotnejša, kar jih je imela tekom zadnjih šestih let naša država. Obenem uvidevajo vsi, da se šele

sedaj pojavljajo poglavitne težave,

ko bo šlo za sestavo kabineta. Radikali se postavljajo na stališče, da bi bilo razmerje v novi vladi med njimi in ožjim blokom 107 : 72, kar odgovarja številu poslancev obeh skupin. Z ozirom na dejstvo, da dobi manjšina predsedništvo vlade zahtevajo radikali predvsem sledeča ministrstva: zunanje in notranje, finančno, prometno in agrarne reforme. Število ministrov naj bi bilo tako-le: Od radikalov 10, 3 davidovićevci, 2 klerikalca in 1 do 2 spahovca. Blok zopet skuša vztrajati na stališču, da mu je prišteti tudi Radićeve glasove

Opoldne so se sestali k seji načelniki bloka, na kateri so bili prečitani pogoji radikalov. Istočasno je konferiralo v stanovanju g. Pašića nekaj radikalskih prvakov.

Popoldne so imeli sejo delegati radikalske stranke, v kabinetu g. Jovanovića, nakar sta gg. Gjuričić in Trifković konferirala z g. Timotijevićem ter nato poročala radikalnemu klubu v seji, s katere je šel predsednik skupščine Jovanović na dvor. Svojih zahtev glede razdelitve resortov radikali še niso formalno sporočili. Zgodilo se bo to šele jutri.

G. Timotijević je poročal kroni o popopoldanskih pogajanjih. Menda je bila v ministrskem predsedništvu seja načelnikov bloka, na kateri se je razpravljalo o radikalskih zahtevah. Med člani ožjega bloka so se pojavila **velika nasprotstva.** Dr. Spaho je izjavil nocoj ob 6. g. Timotijeviću, da so po njegovem mnenju te zahteve **ovira za njegov mandat,** posebno ona točka, ki govori o uporabi zakona zoper vsakogar, češ da se v tem vidi staro metodo radikalov. Dr. Spaho je zatem delj časa razpravljal z dr. Koroščem. Temu posvetovanju je deloma prisostvoval tudi Radićev odposlanec Bačinić, ki je nocoj govoril telefonično z Radićem in dobil od njega nova navodila.

Nasprotstva v vrstah vladnih skupin izvirajo iz tega, da je še vedno odprto vprašanje razmerja nove vlade do Radića. Radić je napovedal Timotijevićevi vladi najostrejši boj. Klerikalci in spahovci se iz znanih razlogov silno bojijo Radića in skušajo doseči formulacijo programa nove vlade po starem vzorcu: volk sit in koza cela. Zlasti spahovci so v strahu in naglašajo nocoj, da so radikalske zahteve nesprejemljive. Ugleden član spahovega kluba je izjavil nocoj Vašemu dopisniku, da dvomi v uspeh misije g. Timotijevića. Po njegovem mnenju hočejo radikali popolnoma osvojiti moč v novem kabinetu ter delajo po svoji stari metodi. Njihov odgovor je isti kot je bil takrat, ko je šlo za koncentracijo g. Trifkovića. Po njegovem mnenju ni mogoče doseči sporazuma s Hrvati, ako se a priori izključuje Radić kot vodja hrvatskega naroda in stranke, ki predstavlja hrvatski narod. Tudi da se federalistični blok ne sme cepiti, in ločiti od Radića. Pesimist je naravno tudi g. Petrović, že iz slabe volje, ker za njega ni mesta v event. novi vladi. G. Petrović je nocoj razlagal novinarjem, da dvomi v uspeh misije g. Timotijevića. G. Petrović meni, da sta

možni le dve soluciji,

ker je propadla politika sporazuma: ali stara vlada, ali pa je treba iskati vlado v nasprotnem taboru in se pripraviti na nove volitve.

Kakor se vidi iz vsega tega, ni še rešitve iz dolgotrajne vladne krize. Za jutri dopoldne je napovedana seja Davidovićevega kluba, na kateri bodo razpravljali o pogojih radikalov. Istočasno imajo seje vsi ostali poslanski klubi. Zato je pričakovati, da se bodo jutri dogodki hitreje razvijali.

NEMCI ZA TIMOTIJEVIĆEVO VLADO.

Beograd, 4. novembra, p. Nemški klub je izdal nocoj komunike, v katerem precizira svoje stališče do ponudbe gospoda Timotijevića za podporo njegovi vladi. Nemci pričakujejo, da bo novi kabinet zagotovil stališče narodnih manjšin. Izjavljajo, da bi vlado g. Timotijevića lahko podpirali.

RADIĆ NAPOVEDUJE BORBO IZVEN PARLAMENTA.

Beograd, 4. novembra, r. Stjepan Radić je dal dopisniku «Politike» izjavo, v kateri obeležuje stališče, ki ga bo HRSS. zavzela napram eventualni Timotijevićevi vladi. Izjavil je, da ni izključena možnost, da bo klub HRSS. nadaljeval napram taki vladi **borbo izven parlamenta.** Odvisno bo od deklaracije nove vlade ali bodo radićevski poslanci še nadalje ostali v Beogradu.

Macdonald odstopil — Baldwin naslednik

KRALJ JE SPREJEL MACDONALDOVO DEMISIJO IN POVERIL SESTAVO VLADE BALDWINU. — MACDONALD ODSTOPI TUDI OD VODSTVA LABOUR PARTY.

London, 4. novembra. s. **Po današnjem ministrskem svetu se je podal Macdonald ob 5. popoldne v buckinghamsko palačo, da izroči kralju demisijo celokupnega kabineta. Kralj je demisijo sprejel. Baldwin je prevzel sestavo nove vlade.**

London, 4. novembra. s. Razdelitev portfeljev v konservativnem taboru se vrši za zaprtimi vrati, ker se po angleški tradiciji ministrska lista ne objavi javnosti prej, dokler je ne potrdi kralj. Ker bo imelo ministrstvo za Indijo in za kolonije reševati zelo važna vprašanja, se je razpravljalo o tem, da se lordu Birkenheadu odvzame lordkanclerstvo in se mu poveri ministrstvo za Indijo ali za kolonije.

London, 4. novembra, j. V političnih krogih se vzdržuje govorica, da bo Macdonald odstopil tudi kot vodja delavske stranke. Te govorice dosedaj delavska stranka še ni demantirala. Če Macdonald odstopi, se bo morala stranka odločiti, da poseže po politiki desnega ali levega krila v stranki. Njena odločitev bo padla z izvolitvijo bivšega kolonijalnega ministra Thomasa. Smatrajo, da bo desno krilo zmagalo. Za morebitni odstop Macdonalda se navaja kot vzrok slabo zdravstveno stanje, ki je še tem slabše, ker je Macdonald kot ministrski predsednik vodil tudi zunanje ministrstvo in bil vsled tega do skrajnosti preobložen z delom.

ZINOVJEVO PISMO.

London, 4. novembra, s. Od vlade določeni preiskovalni odbor, ki naj bi ugotovil pristnost Zinovjeva pisma, bo po poročilu «Daily Heralda» izrekel sodbo v tem smislu, da ne more najti dokaza za pristnost tega pisma, ker nima v rokah originala, niti fotografije, temveč samo kopijo.

Zenevski sklepi padli v vodo?

USODNE POSLEDICE SPREMEMBE ANGLEŠKEGA REŽIMA ZA SVETOVNO POLITIKO.

Berlin, 4. novembra. s. **O nevarnosti za ženevsko mirovno pogodbo vsled konservativne volilne zmage v Angliji doznava «Vorwärts» iz Ženeve: V krogih Zveze narodov so prišli do prepričanja, da konservativna vlada Baldwina, ki bo v malo dneh prišla na krmilo, ne bo ratificirala mirovne pogodbe, ker bi se bilo vsled tega bati, da bo angleška mornarica postavljena v službo Zveze narodov. Če je Anglija ne ratificira, se pogodba avtomatično sama od sebe zruši. Načrt, da se prihodnje leto skliče razorožitvena konferenca, bo na ta način padel v vodo.**

Volilni dan v Ameriki

OGROMNA UDELEŽBA VOLILCEV. — COOLIDGEOVA IZVOLITEV SKORO ZAGOTOVLJENA. — OB ENEM SE VOLI TUDI REPREZENTANTSKA ZBORNICA.

New-York, 4. novembra, j. Današnji volilni dan, na katerem se izvoli poleg predsednika in podpredsednika republike še 32 senatorjev, 435 članov kongresa in 34 guvernerjev, se je pričel mirno. Prišlo ni do nikakih spopadov. Vsled ugodnega vremena je volilna udeležba zelo velika. Pričakujejo, da bo volilo okoli 30 milijonov volilcev. V srednjih zapadnih državah se boje presenečenja po La Folletteu. Zanesljivi rezultati bodo znani šele jutri. Najstarejši volilec je neka 101 leta stara posestnica iz Virginije, ki je pri teh volitvah prvič oddala svojo glasovnico.

Washington, 4. novembra, j. Po dosedaj dospelih vesteh je volilna udeležba v vseh delih Zedinjenih držav presenetljivo velika. Ceni se, da bo volilo približno 38 milijonov Amerikancev. Varnostne odredbe, ki so bile storjene v najvišji meri po vsej državi, so se izkazale večinoma za preostre. Le v Chicagu je prišlo do spopada med pristaši raznih strank, pri čemer je obžalovati en smrten slučaj. Množica je vdrla v volilni lokal, razbila žare in zažgala glasovnice. O številnih spopadih javljajo tudi iz Nove Mehike.

New-York, 4. novembra, s. Včeraj je demokratski predsedniški kandidat Davis zadnjič govoril pred volilci. Njegov govor kakor tudi govor Coolidgea, sta bila brezžičnim potom razširjena po Ameriki. Absolutna večina za izvolitev na predsedniško mesto znaša 266 glasov. Po dosedanjih cenitvah bo dobil Coolidge 347 glasov, t. j. 81 glasov več od potrebne večine. Prvi volilni izidi so prispeli iz Ashforda in Somerseta v državi Masachuset. Izvoljenih je bilo 32 elektorjev, od katerih se je izjavilo 28 za Coolidgea in štirje za Davisa.

Umetniške štipendije

Beograd, 4. novembra. p. Prosvetno ministrstvo je izbralo sledeče gospode, ki dobe vladno stipendijo za nadaljevanje umetniškega študija: Janez Gasparič za nadaljevanje cerkvenega petja za Dunaj, za glasbo: Jadviga Poženelova za Pariz, Vida Jerajeva za Pariz, Anton Ravnik za Prago; Božidar Jakac za nadaljevanje slikarstva za Pariz, vsi iz Ljubljane. Nadalje so bili izbrani za petje po en stipendist še iz Zagreba za Pariz in iz Beograda za Dunaj, za kiparstvo eden iz Zagreba za Pariz, za slikarstvo dva iz Beograda za Pariz, dva iz Zagreba za Pariz, po eden iz Ercegnovega za Pariz in iz Sarajeva za Dunaj.

POGREB POSLANIKA GAVRILOVIĆA.

Beograd, 4. novembra, r. Vlada je sklenila, da se naš pokojni poslanik v Londonu dr. Mihajlo Gavrilović pokoplje na državne stroške in prepelje v Beograd.

IZVOZ KORUZE.

Beograd, 4. novembra. r. Vest, da je trgovinsko ministrstvo prepovedalo izvoz koruze, zanika današnje «Vreme» in pravi, da tako stvar lahko sklene le celotna vlada. Vest ni le netočna, marveč tudi zlobna, ker lahko škoduje našemu izvozu v inozemstvo.

Krvavi izgredi v Rimu

Rim, 4. novembra. l. Danes se praznuje po vsej Italiji narodni «praznik zmage». Pri svečanih ceremonijah je prišlo v Rimu do spopadov med fašisti in republikanci, katerim so hoteli fašisti onemogočiti udeležbo pri proslavi. 10 ranjencev so prepeljali v bolnico; na obeh straneh so prepeljali v bolnico; na obeh stranem Južne Italije poročajo o izgredih, zlasti iz Messine in Palerma.

OTVORITEV FRANCOSKEGA PARLAMENTA.

Pariz, 4. novembra. s. Danes je bilo otvorjeno jesensko zasedanje obeh zbornic.

Prometne nesreče

London, 4. novembra. j. Potniški vlak, ki je vozil proti Liverpoolu, je danes v bližini Londona skočil s tira. 12 oseb je bilo usmrčenih, 32 pa ranjenih.

Gdansko, 4. novembra. j. Potniški zrakoplov, ki vozi med Marienburgom in Gdanskim, se je danes dopoldne ponesrečil. Zašel je v vihar, ki ga je razbil. Pilot in trije potniki so se ubili.

Katastrofalna poplava v Porenju

Berlin, 4. novembra. s. Katastrofalna povodenj v Porenju se stalno širi. Staro mesto Duisburga je pod vodo. Nižje ležeči deli mesta Hannau so poplavljeni. Ceste v Frankfurtu so pod vodo. Dolina reke Main je podobna jezeru, reka sama pa divjemu veletoku, ki vali s seboj dele hiš, izruvana drevesa in raznovrstno drugo blago. Brzojavni in telefonski promet med Berlinom in zapadno - evropskimi glavnimi mesti je prekinjen.

Borza

4. novembra:

CURIH: Beograd 7.55, New-York 519, London 23.56, Pariz 27.15, Milan 22.60, Praga 15.475, Budimpešta 0.0068, Bukarešta 2.90, Sofija 3.75, Dunaj 0.007325.

DUNAJ: Beograd 1028 do 1032, Budimpešta 93 do 93.80, Milan 3084 do 3096, New-York 70.935 do 71.185, Praga 2113 do 2123, Sofija 514 do 518, Curih 13.665 do 13.715, dinarji 1022 do 1028, dolarji 70.460 do 70.860, lire 3050 do 3070.

PRAGA: Beograd 49.20, Rim 148.—, New-York 33.95, Curih 655.

BERLIN: Beograd 6.075, Milan 18.25, Praga 12.495, New-York 4.19.

LONDON: Beograd 312, Pariz 88.605, Rim 104.25, Dunaj 320.000, Praga 152.25.

NEW-YORK: Vsled današnjih volitev je bila borza zaprta.

Nujno vprašanje v interesu konsumentov

5000 vagonov žita in moke po znižanih cenah za Slovenijo. — Kdo bo deležen 33milijonske državne podpore?

V «Službenih Novinah» št. 245 od 25. oktobra t. l. je razglašen tarifaričen popust za prevoz žita, moke in koruze v pasivne kraje naše kraljevine. Odredba veli, da potrebuje Črna gora letno 3000 vagonov, Dalmacija 4000, Bosna in Hercegovina 2500, Lika 1500, Hrvatsko Zagorje 8000 in Slovenija 5000 vagonov žita, moke, oziroma koruze. Razdelitev teh kontingentov prevzamejo razne zadružne zveze, in sicer za Slovenijo Zadružna zveza v Ljubljani, Zadružna zveza v Celju in Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani. Naslovnik mora biti samo ena izmed navedenih zvez, vozni listi pa morajo imeti pečat ministrstva prometa. Vozni listi se bodo žigosali takoj, ko položi dotična zadružna zveza kavcijo v znesku 100.000 Din. V kak namen naj služi ta kavcija, ni povedano. Žito in žitni proizvodi, opremljeni s tako žigosanimi voznimi listi, plačajo samo 60 odstot. normalne tarife, ako se transportirajo preko 400 km daleč.

Odredba, da veljájo znižani tarifi za prevoz žita in moke v pasivne kraje, je na sebi umestna. Tudi prejšnja leta so se dajali popusti, a skrbelo se je pri tem, da je dobilo ljudstvo žito, oziroma moko za toliko ceneje, kolikor je znašal popust. Radi tega so dobile popust občine, konzumna društva ter korporacije, ki direktno zalagajo konzumenta z žitom, oziroma moko. Na ta način se je onemogočilo, da bi kdo drugi mesto potrebnega konzumenta profitiral iz takega popusta.

Gosp. Sušnik pa je sedaj odločil drugače. Popusta ne dobijo občine ali konzumna društva, nego zadružne zveze, predvsem seveda klerikalna Zadružna zveza v Ljubljani, ki je rezervirala za sebe nič manj kakor 4000 vagonov od 5000, ki so določeni za vso Slovenijo. Pri vsakem vagonu znaša popust najmanj 1600 Din, torej pri 4000 vagonih nič manj kakor 6,400.000 Din.

Pri tem je znano, da Zadružna zveza nima blagovnega oddelka ter torej koncesije ne bo mogla sama izkoristiti. Zatrjuje se, da bo mesto nje to koncesijo izrabila Gospodarska zveza v Ljubljani, ki je formalno sicer «zadruga», v resnici pa običajno pridobino podjetje, ki le uživa zaščito zadružnega zakona in zavzema napram konzumentu natančno isto stališče, kakor vsak trgovec. **Komu bo torej agromna državna podpora v znesku več nego 25 milijonov kron, ki jo predstavlja tarifni popust gosp. Sušnika, v prid?** Ali in koliko bo cena moke vsled tega popusta nižja? Katere garancije so predvidene, da bo ogromni znesek porabljen res le v prid potrebnim konzumentom? Kdo bo kontroliral, da ogromne količine moke in žita, ki jih nabavi Gospodarska zveza, ne pridejo v eksport, medtem ko bodo morali naši trgovci zalagati konzumenta pod mnogo neugodnejšimi pogoji?

Na ta vprašanja bi bilo treba v pomirjenje javnosti čim prejšnjega točnega odgovora.

Zvonenje po toči

Opetovano smo opozarjali na usodno nesposobnost klerikalne parlamentarne delegacije. še vsem je v spominu kako so tigri zagrešili kuluk, ker so takrat, ko se je tozadevni zakon v skupščini reševal, igrali najklavernejšo vlogo. Šele, ko smo mi opozorili javnost na nesposobnost klerikalne politike, so se tigri zdramili. Da je pa bil kuluk pri nas odpravljen, je morala priti na vlado narodna koalicija.

Isto je bilo z bolnicami v Sloveniji. Klerikalci so imeli 21 poslancev v skupščini, a mesto da bi ob proračunski debati gledali, da obvarujejo slovensko ljudstvo težke škode, so v parlamentu menda dremali. Niti enemu od te gospode ni prišlo na um, da bi stavil predlog za povišanje kreditov v prilog bolnicam v Sloveniji. Nato so pa klerikalci še kravalirali radi bolnic in jih niti sram ni bilo same sebe tolči po zobeh. In zopet je bila tu narodna koalicija, ki je s svojim pristankom omogočila povišanje kreditov za bolnice v Sloveniji.

Sedaj pa imamo že tretji večji slučaj, ki je na las podoben onima zgoraj. Tigrovska vlada je uredbo o regulaciji prejemkov za upokojence tako lahkomiselno in površno napravila, da se je sedaj pri njeni izvedbi pokazalo, da bodo v bodoče dobili vpokojenci-zvaničniki (poduradniki) občutno manj penzijskih prejemkov kot dosedaj in pred regulacijo. Zopet je moralo biti «Jutro», ki je opozorilo klerikalne poslance na to krivico, nastalo vsled njihove nesposobnosti. Z ozirom na naše opozorilo poroča včerajšnji «Slovenec», da je dr. Korošec kot načelnik «Jugoslov. kluba» obiskal Spaha, ministra za finance, in ž njim razpravljal o tem, da se uredi vprašanje pokojnine zvaničnikov.

S tem je SLS znova priznala, da so njeni poslanci za nič. Zakaj ni govoril dr. Korošec s Spahom, predno je bila v finančnem odboru sprejeta tozadevna uredba? Zakaj niso tigri, od katerih sta menda celo dva sedela v finančnem odboru, že preje mislili na popravo krivic poduradnikom. Menda zato, ker jih njihova žalostna usoda ni zanimala in morda tudi zato, da sedaj lahko zvone po toči in se iz zvaničnikov povrh še norčujejo. Ni treba, da je kdo minister, pa bi moral vedeti, da se zavožene uredbe o regulaciji penzijskih prejemkov za zvaničnike na zakonit način ne da drugače popraviti, kakor s korekturo v samem finančnem odboru. Zato pa tudi ta slučaj kaže, da je vsa klerikalna politika posvečena le zasledovanju interesov male tigrovske klike, slovensko ljudstvo kot tako in celi njegovi stanovi so pa na milost in nemilost izročeni brezvestnosti in varanju te neodkritosrčne in nesposobne družbe.

Vlada in vpokojenci

(Iz krogov državnih upokojencev).

Po dolgih mesecih je vlada vendarle dovolila upokojencem zvišanje pokojnin. Zvišala jih je za nekaj dinarjev, zato pa je drugim precej vzela. Čujemo, da je mnogo teh ubogih državnih par, ki so prejele manj kot doslej. Da bi šlo za pomoto, ne verjamemo. — Nekaj pa je, kar zadeva nas, državne upokojence, ki slučajno stanujemo zunaj mesta vsled pomanjkanja stanovanj v mestu. Sedaj smo naenkrat prikrajšani kar za sto dinarjev na mesec! Vlada je namreč odredila, da spadajo male občine v III. krajevni razred. Stanujemo le par korakov izven meje ljubljanske občine, toda v njenem policijskem rajonu, in vendar nas je vlada že vrinila v III. krajevni razred in nas prikrajšala za sto dinarjev na mesec.

Že v stari Avstriji, ki tudi ni očetovsko skrbela za upokojence, se je bližja okolica ki vedno gravitira k mestu, v prvi vrsti v cenah smatrala v tem pogledu enako z mestom. Čudno je, da prejemajo aktivni državni nameščenci, ki tudi stanujejo zunaj mestnega pomerija, iste draginjske doklade kot oni, ki stanujejo v mestu samem. Zakaj ta razlika med aktivnimi in upokojenimi? Ker nisem dobil stanovanja v mestu, sem si ga moral poiskati na Viču, ki spada pod policijski rajon ljubljanski. Posledica: 100 dinarjev manj iste kot v Ljubljani, večina predmeman iste kot v Ljubljani, večina predmetov pa je celo dražja, ker računajo trgovci daljši prevoz itd. To velja n. pr. za Vič, Rožno dolino, Selo, Moste itd. Po prevratu se je v marsičem smatrala ožja pa tudi širša okolica za enako z mestom. Danes pa naenkrat razlikovanje!

Apeliramo na vlado, naj nemudoma popravi to krivico, ker je nismo zaslužili. Priznavamo, da so na deželi navadno stanovanja cenejša kot v mestu. Pa ne v občinah, ki meje na mesto, najmanj pa ljubljanska okolica, ki je le predmestje z vsemi lastnostmi, v prvi pa v cenah stanovanj!

Odmev angleških volitev v Franciji

Pariz, 2. novembra.

Francija stoji še pod svežim utisom velike zmage angleških konservativcev. Senzacija francoskega priznanja sovjetske Unije je stopila v ozadje in tudi te dni zborujoči kongres socijalistične stranke Francije, ki ima odločiti o vprašanju nadaljnega podpiranja Herriotove vlade, navzlic svojemu odločilnemu notranjepolitičnemu pomenu ni predmet posebne pozornosti.

Poraz delavske stranke in zmaga konservativcev je izzvala v desničarskih krogih ogromno navdušenje in jih navdala z novimi upi. Njim se mudi aplicirati novonastali položaj v Angliji na francoske prilike in zato že hrupno pozivajo Herriota, naj izvaja posledice. Tako smatra Pertinax v «Echo de Paris», da je polom angleških socijalistov prava sreča za Francijo. Herriot, ki je vezal svojo usodo na Macdonalda in ki je javno izrazil željo za zmago delavske stranke, ni dorastel novi situaciji in mora napraviti prostor primernejši osebi.

Podobno piše Gauvain v «Journal des Débats»: «V upu, da zadobi Macdonaldove simpatije, je Herriot napravil težke žrtve. V Chequersu, Londonu in tudi v Ženevi je odnehal v bistvenih točkah. Danes ostaja gosp. Herriot sam z nejasnimi obljubami moža, ki je izključen od oblasti za dolgo vrsto let.

Levičarsko časopisje s težavo zatajuje svoje razočaranje in se tolaži s številčnim napredovanjem delavske stranke. Upa pa, da ne pride do bistvene izpremembe v angleški zunanji politiki. Herriotovo glasilo «Ere nouvelle» pravi, da se novi šef kabineta ne bo mogel oddaljiti od edine diplomacije, ki odgovarja realnim težnjam in višjim potrebam Velike Britanije, to je od diplomacije — Edvarda VII. Antanta ni rezultat kancelarijskih kombinacij, ampak logičen zaključek vsakega poskusa evropske pacifikacije.

V splošnem se pričakuje, da bo novi Baldwinov kabinet dolgotrajen in da z njim začenja nova doba angleške povojne politike. «Temps» poudarja, da od l. 1832. dalje še nobena angleška stranka ni razpolagala s tako večino v parlamentu. «Delavski eksperiment je končan. Od površnega Macdonaldovega idealizma prehaja Anglija k preciznemu realizmu Stenleya Baldwina. Z eliminacijo liberalcev je povratek k sistemu dveh strank gotovo dejstvo.» Glede zunanjepolitičnih ukrepov konservativne vlade pričakuje «Tempsov» uvodničar, da ostane londonska pogodba v veljavi, da pa pogodba z Rusijo gotovo ne bo ratificirana v sedanji obliki. V skrbeh je za usodo ženevskega protokola in razorožitvene konference. Boji se tudi morebitnega slabega vpliva na decemberske volitve v Nemčiji. Obenem pa zatrjuje, da je ideja francosko-angleškega sporazuma za utrditev splošnega miru vedno našla ravno v konservativnih krogih najprepričanejše zagovornike.

«Oeuvre» pričakuje, da bodo konservativci sedaj začeli izvajati svoj program. Nastopa doba protekcijonizma. Baldwin bo zdaj izpolnil svoječasno obljubo in bo uvedel preferenčne tarife za dominijone v prepričanju, da bo s tem zmanjšal brezposelnost in učvrstil vezi med posameznimi deli britanskega imperija.

Léon Balby v «Intransigeantu» napoveduje, da bo konservativna politika inspirirana od interesov velikih industrijcev in finančnikov City, ki niso najboljše razpoloženi za francosko-angleški gospodarski sporazum. Istim krogom tudi prav nič ne laska naglica, s katero je Herriot prihitel na pomoč «prijatelju Macdonaldu» s prehitrim priznanjem sovjetov. Zato je podoba, da prvi čas razmerje med obema silama antanta ne bo posebno prisrčno.

Tudi «Matin» naglaša, da v konservativnih krogih vlada nerazpoloženje napram Franciji. On zve, da je Baldwin par dni pred volitvami opozoril Herriota na tri stvari: 1.) naj se ne ešofira preveč za Macdonalda, ki bo tepen pri volitvah; 2.) da se je s priznanjem Rusije prenaglil, ker misli Anglija umakniti nekatere že dovoljene koncesije in 3.) da je šel v približanju k Nemčiji dalje, kot bi šla sama Anglija.

Navzlic takemu izidu angleških volitev za sedanjo francosko vlado še ni neposredne nevarnosti zlasti sedaj, ko je socijalistični kongres sklenil še nadalje brezpogojno podpirati Herriotov kabinet. Vendar utegnejo bodoče zunanjepolitične težkoče privesti do pregrupacije v parlamentu in s tem tudi do spremembe pri državnem krmilu.

Paradoks današnjega političnega položaja je ta, da je tista Francija, ki so ji še letos očitali z vseh strani, da je steber svetovne reakcije, komaj par mesecev po svoji spreobrnitvi k levici, ostala med velesilami sama samcata kot zastopnica «novega» levičarskega kurza.

RAMSAY MACDONALD.

Vsled poraza pri volitvah je Macdonaldova vlada včeraj odstopila. Po londonskih vesteh namerava izvajati Macdonald iz poraza tudi osebne konsekvence in odstopiti tudi kot vodja delavske stranke.

Politične beležke

+ **Fiasko politike sporazuma.** Koliko podtikanj in grdobij so morali slovenski demokrati doživeti od strani klerikalcev in drugih njihovih prikritih in neprikritih zavezникov radi tkzv. «sporazuma». Vse zaman je bilo poudarjati in dokazovati, da se z Radićem sploh ne da delati, kaj da bi z njim šele delali «sporazum». Po treh mesecih brezplodnega razburjanja države in varanja javnosti, je sedaj «vlada sporazuma» končala s popolnim fiaskom sporazumaške politike. V Beogradu se snuje nova vlada, ki hoče vprašanje sporazuma sploh eliminirati iz svojega programa. «Slovenec» pa je včeraj napisal pod naslovom «Radićev prelom z blokom» uvodnik, v katerem razodeva sporazumaški krah in bere Radiću levite, skoraj v istem tonu, kakor jih je ono soboto Radić bral v Zagrebu klerikalcem. Svojemu trimesečnemu sporazumaškemu zavezniku Radiću, pravi sedaj «Slovenec», da je govoril zagrebški govor — poln vinskega duha. Na koncu članka pa pravi, da upa, da se bo v Jugoslaviji prišlo do mirnejšega in boljšega življenja **«če treba, tudi brez Radića.** Ob volitvah so klerikalci varali ljudstvo z avtonomijo, nato so ga slepili z Markovim protokolom, zadnje leto, osobito pa zadnje tri mesece s «sporazumom». S čim bodo v bodoče mazali oči svojim volilcem, se še ne ve, a v skrbeh niso, ker kratkovidnost in lahkovernost njihovih volilcev je neskončna. Tigri se pa zopet vesele, ker vladne jasli se jim obetajo še naprej. In to je zanje glavno! Toda veselje bo kratko in grevenga bo bridka.

+ **Kako klerikalci rešujejo pereča socijalna vprašanja.** V ljubljanskem arzenalu, tako zvani «Artiljerijski radionici» je bilo zadnji čas pod tigrovsko vlado dobesedno vrženih na cesto 70 delavcev, med katerimi so večinoma družinski očetje z večimi otroci. V petek zvečer pred praznikom je namreč poklical k sebi upravitelj vseh 70 delavcev in jim povedal, da nima v blagajni zanje nobenega denarja več. Povedal jim je pa tudi še to, da niso odpuščeni, marveč «postavljeni na razpoloženje» ter da imajo sedaj brezplačen dopust. Mesto, da bi se klerikalci telefonsko obrnili na tigrovske ministre v Beograd ter takoj dosegli odpomoč za uboge delavske rodbine na mrzli cesti, čitamo v «Slovencu», da je neki tajnik klerikalne strokovne delavske organizacije vodil deputacijo teh nesrečnih delavcev okoli delavske zbornice in okoli g. Šporna, ki lahko obadva delavcem ravno toliko pomagata kot delavci njima. Tako se pereča socijalna vprašanja ne rešujejo, gospodje klerikalci! In če jih vi tako rešujete, je to tem grše, ker so arzenalski delavci vašega režima! Naravnost surov cinizem pa veje iz tozadevnega «Slovenčevega» poročila, ki ima drzno čelo in skrbno ter dolgovezno razmotriva, kje leži krivda, da so delavci na cesti, mesto da bi hitel lajšati gorje. Kadar gori hiša, je treba najprej gasiti in šele potem iskati krivca. Klerikalci seveda iščejo krivca, ker nimajo niti volje, niti srca, da bi gasili. Kot posebno kurijoznost omenjamo še, da na cesto vrženi delavci, ker formalno niso bili odpuščeni, sedaj niti nimajo pravice do podpor za brezposelne!

+ **«Velik umetnik, prvi med prvimi».** «Slovenec» piše, da je v klerikalnem splitskem listu «Jadran» napisal ob Meškovi 50 letnici N. Subotič: «Ksaver Meško je velik umetnik, prvi med prvimi v naši troimeni knjigi». «Slovenec» bi svojim dalmatinskim klerikalcem tudi lahko pojasnil, da Meško ni le velik umetnik, marveč tudi velikanski revež in to po zaslugi velezaslužnih zaščitnikov slovenske kulture, ki ga puste malone stradati na eni najslabejših far, dočim se njegovi kolegi, ki so zadnji med zadnjimi, maste na bogatih farah, ker so verni služabniki ne Boga in ne kulture, temveč klerikalne politike. Baš Meškov slučaj v bengalični luči kaže, koliko je vredna klerikalna beseda o naklonjenosti do slovenske kulture. Kdor med klerikalci res kaj prida za narod in ljudstvo dela, temu je usojena trnjeva pot in grdo zapostavljanje in prikrajševanje. Gospodje v črnih suknjah žive človeka dostojno življenje le, če so strastni politični petelini. Tako je bilo pri klerikalcih že od nekdaj in tako bo ostalo menda tudi v bodoče. Meškov ni morda nekaj izvzetnega, on je tipičen. Pred Meškom je umiral pesnik Hribar na neki fari v oblakih, pred Hribarjem bi bil poginil Gregorčič, da ni našel v odličnem naprednem možu, pokojnem notarju Gruntarju svojega mecena...

+ **Nove politične kombinacije.** K tej naši včerajšnji notici nas prosi g. Albin Prepeluh za ugotovitev, da se SRS (slovenska republikanska stranka) z g. Antonom Kristanom ne pogaja.

+ **Velika pridobitev za Slovence.** «Slovenec» poroča, da je dobil cistecijanski samostan v Stični prvega slovenskega opata, ki ima čin nekakega škofa. Da so potrebovali slovenski klerikalci šest let Jugoslavije, da so v Stični izvojevali slovenskega opata, je pač dovolj značilno za slovensko narodno zavest naših klerikov. V ostalem pa je imenovanje tudi tega visokega cerkvenega dostojanstvenika poleg imenovanja treh drugih škofov skoraj edina pridobitev, ki jo ima slovensko ljudstvo od tigrovske politike. Ni pa dvoma, da bi slovensko ljudstvo več imelo od tega, če bi minister Vesenjak razdelil zemljo stiškega samostana med zemlje potrebno ljudstvo, kakor od instaliranja novega stiškega opata.

K „Dinarskem dnevu“ Jugoslovenske Matice dne 9. novembra

Brez šol, brez knjig, brez naše so besede
V Gorici, v Trstu, v Istri otročiči
Če sami jih ne rešite te bede
Vsi bodo skoro narodni mrliči.

Iz demokratske stranke

V četrtek, dne 6. t. m. se vrši plenarna seja k. o. JDS v Dev. Mariji v Polju ob 8. uri zvečer. Udeleži se je dr. Rape.

V petek, dne 7. t. m. se vrši plenarna seja k. o. JDS na Viču pri Ljubljani ob 8. uri zvečer. Udeleži se je dr. Rape.

V soboto, dne 8. t. m. se vrši članski sestanek političnega društva za Krakovo-Trnovo ob 8. uri zvečer v gostilni g. Sokliča. Udeleži se ga dr. Albert Kramer.

Istega dne se vrši plenarna seja k. o. JDS v Št. Vidu nad Ljubljano ob 8. uri zvečer. Udeleži se je dr. Rape.

V nedeljo dne 9. t. m. se vrši plenarna seja k. o. JDS v sledečih krajih: v Žužemberku ob 3. popoldne. Udeleži se je dr. Rape, v Rajhenburgu ob 4. popoldne. Udeleži se je Fr. Majcen.

IZ ZVEZE KULTURNIH DRUŠTEV.

V nedeljo dne 9. t. m. se vrše predavanja v sledečih krajih:

V Dvoru pri Žužemberku ob 2. uri popoldne v šoli. Predava g. Milan Cimerman «O davkih in taksah ter o prošnjah in pritožbah na državne oblasti».

V Domžalah ob 9. uri dop. v Sokolskem domu. Predava g. ravnatelj I. Pestotnik «O prvi pomoči živini v sili».

V Smolenji vasi ob 2. popoldne v gostilni Ludvika Sladeka. Predava g. okrajni ekonom Kuret «O splošnih gospodarskih vprašanjih».

V Sinjem vrhu ob 11. uri dop. v šoli. Predava g. nadzornik Črnagoj Fr. «O sadjarstvu».

V Kostanjevici ob pol 8. zj. Predava g. major Colarič «O vojaški obveznosti».

V Stopičah ob 7. zj. v gostilni Majh Žagar. Predava g. Anton Likozar «O splošnih gospodarskih vprašanjih».

Na Raki ob 7. zj. v šoli. Predava g. dr. Fran Čadež «O solncu, luni in zvezdah».

V Št. Vidu nad Ljubljano ob 4. pop. Predava g. prof. Dolžan «O postanku sveta in o pračloveku».

V Železnikih ob 4. pop. v Sokolskem domu. Predava g. prof. Breznik Franc «Slike iz zemljepisja in zgodovine Jugoslavije».

V Radomljah ob 10. dop. v sokolski dvorani. Predava živinozdravnik g. Josip Čeh «O kužnih boleznih pri domači živini».

V Novem mestu ob 1. pop. v Čitalnici. Predava g. Stojan Bajič «O komunizmu v teoriji in praksi».

V Koroški Beli ob 9. zj. v sokolski telovadnici. Predava g. dr. Jože Bohinjec «O socialni zakonodaji v naši državi».

V Preserju pri Borovnici ob 7. zj. v gostilni Petelin. Predava g. inž. Ružič «O gozdarstvu».

V Birčni vasi ob 10. dop. v šoli. Predava g. nadzornik Gombač «O vinogradništvu».

V Mojstrani ob 8. zv. v Sokolskem domu. Predava g. Oton Ambrož «O socializmu in komunizmu».

V Gribljah v Beli Krajini ob 2. pop. v šoli. Predava g. dr. Josip Kunc «O prvi pomoči živini v sili».

Na Vrhniki ob 3. pop. Predava g. prof. Jeras «Slike iz nacionalne zgodovine in svetovne vojne».

V Stražišču pri Kranju ob 4. pop. Predava g. dr. Josip Bohinjec «O socialni zakonodaji v naši državi».

Po svetu

— **Mezdno gibanje avstrijskih železničarjev.** Strokovne organizacije nameščencev avstrijskih državnih železnic so stavile železniški upravi ultimativno zahtevo po zvišanju prejemkov. Organizacije grozе s štrajkom, ako bodo njihove zahteve odklonjene. Pogajanja se še nadaljujejo.

— **Dr. Beneš obišče Dunaj.** Po poročilih dunajskih listov pride češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš 17. t. m. na Dunaj, kjer ostane dva dni. Pri tej priliki bo ratificirana tudi nova avstrijsko-češkoslovaška trgovinska pogodba.

— **Smrt madžarskega ministra.** V Budimpešti je umrl 1. novembra na srčni kapi bivši poljedelski minister Szabo Magyatad, voditelj madžarske kmečke stranke.

— **De Valera obsojen.** De Valera, vodja irskih neodvisnežev, je bil obsojen na en mesec ječe, ker se je podal v Ulster proti volji vlade.

Jasno in glasno zahtevajmo Mirim-čokolado! 1951/h

Sodišče

§ **Po birmi.** Dne 17. septembra je bila v Kamnici pri Mariboru birma, ki je privabila obilo slaščičarjev in branjevcev pa tudi kočevske krošnjarje. Ker je bila kupčija dobra, so si štirje krošnjarji proti večeru privoščili v gostilni Kopriva vel litrov vina. Postali so dobre volje in povabili posestnika Bračka, ki se je ravnokar vrnil iz Maribora, da jih zapelje v mesto. Kmalu so se pogodili za plačilo, a sprli so se pri vprašanju, ali naj plačajo naprej, kakor je zahteval previdni Bračko, ali pa šele na cilju v neki mestni gostilni, kakor so ponujali krošnjarji, zatrjujoč svojo poštenost in sklicujoč se na dobro kupčijo in polne mošnje. Beseda je dala besedo, nastalo je rvanje in naenkrat sta imela krošnjarja Majetič in Piršič Bračka na tleh. Vmešal se je nemški priseljenec posestnik Juri Hoas, ki je s palico krepko mahal po glavah krošnjarjev, dokler tudi njega ni Piršič vrgel na tla in pretepel do krvi. Šele ko je gostilničar Kopriva energično nastopil, sta se Bračko in Hoas izgubila v noč, krošnjarji pa so se zabavali naprej. S tem pa se je končalo šele prvo dejanje, kajti Bračko se je spomnil, da je občinski svetovalec, ki ga je občinski predstojnik pooblastil, da pazi na mir in red v kamniških gostilnah. Obvestil je nekaj kamniških fantov, da se pri Koprivi tepejo Kočevarji in poiskal drugega občinskega svetovalca Sketa, nakar so se vsi vrnili h Koprivi. Sket in Bračko sta v imenu občine zahtevala od krošnjarjev legitimacije, od strani pa so pritisnili fantje. Taki premoči krošnjarji niso bili kos. Najmlajši izmed njih se je izmuznil pri zadnjih vratih iz gostilne, drugi se je skril v kuhinji. Piršiča in Majetiča pa so došli varuhi miru in reda po vseh pravilih temeljito premikastili in vrgli na cesto. Nato so poiskali še v kuhinji skritega Kočevarja, ki ga je doletela ista usoda kakor malo prej njegove tovariše. Trije so takoj hiteli v Maribor, kamor so dospeli peš najbrž prej nego bi z Bračkovim vozom in se zatekli k policiji, četrti pa je prišepal šele prihodnje jutro brez krošnje. Zadevo je dobila v roke žandarmerija in končno mariborsko okrajno sodišče, pred katerim se je zagovarjalo devet domačinov in Kamnice in dva krošnjarja radi lahke telesne poškodbe. Dva Kamničana sta bila oproščena, ker ni bilo dokazov, da sta se dejansko udeležila pretepa, ostali pa so bili obsojeni deloma na denarne kazni, deloma na zapor od enega tedna na deset dni ter na plačilo precejšnjih zdravniških in drugih stroškov in odškodnine za bolečine.

Naši kraji in ljudje

Leon Štukelj pozvan na Finsko

Novo mesto, 4. novembra.

Naš svetovni telovadni šampijon, g. Leon Štukelj, je brzojavno pozvan na Finsko.

Kakor smo že svoječasno poročali, je finska telovadna organizacija po svojem zastopniku na svetovni olimpijadi v Parizu naprosila g. Leona Štuklja, naj bi se udeležil mednarodnih telovadnih tekem, ki se bodo vršile meseca novembra v glavnem mestu finske republike Helsingforsu in mestu Viborgu. Po povratku iz Pariza je prejel g. Štukelj tudi oficijelno pismeno povabilo in obenem program svečanosti. Žalibog pa je moral odkloniti svojo udeležbo pri tekmi in to radi bolne roke, ki si jo je poškodoval še pred odhodom v Pariz in mu še sedaj ne dopušča, da bi se zadostno pripravil za telovadbo.

Te dni pa je g. Štukelj nenadoma prejel iz Helsingforsa brzojav, v katerem ga pozivljajo k svečanostim, ne da bi mu bilo treba tekmovati. G. Štukelj je brzojavno odgovoril, da pride in je že ukrenil vse potrebno za odhod. Še ta teden odpotuje preko Berlina v Stettin in potem s parnikom na Finsko. Njegovo rodno mesto se pripravlja, da mu izroči lepo darilo, ki je ponese s seboj in izroči najboljšemu tekmovalcu.

Želimo mu srečno pot in smo ponosni, da bo naša država na mednarodnih sportnih svečanostih najboljših sportnikov sveta zastopana po tako odličnem domačinu, ki je s svojim uspehom na olimpijadi pridobil Sokolstvu svetoven sloves in priznanje. Upamo, da za odhod ne bo imel zaprek in da mu ministrstvo pravočasno dovoli dopust ter izda tudi potrebno dovoljenje za inozemstvo.

Mariborska nedelja

(Jesen — Vseh mrtvih dan. — Premijera v gledališču).

Maribor, 3. novembra.

Še vedno mehki, skoro poletno sanjavi dnevi. Svetla, blesteča jutra, izprano azurje pod večer, še vedno valovanje barv nad gozdovi in po zelenih dolinah, odetih v zlato - rumene plašče, ob zatonu pa nad vse drobno pretkana bakrenomodra tančica, ki se dvigne z žarečo oblo od vzhoda in zamre nad temnim Pohorjem. V nekaj minutah zaigra od strani slovenjegoriških vinogradov in ptujskega polja tisoče fantastičnih slik, ki bi jih ne znal pričarati noben umetnik na platno. Vesla splavarjev udarjajo v tiho šumenje reke, ko pristanejo v pokojno staro mesto. V jutro jih bodo zopet isti žarki ogrevali, ko bodo pluli mimo razoranih njiv ptujskega polja proti Hrvatski. Naši gozdovi se selijo na jug, da nam prinašajo koruze in vina v hribovske vasi za zimo.

Kako bi se v takšnih dneh vmislil v praznik Vseh mrtvih, ko pa vsepovsod kipi in izžareva pesem življenja. Iz svežih barv dehti zemlja, ki bo že jutri sprejela novo seme in prihodnjo nedeljo bo že zopet klilo zelenje. Prenovljenje, obnova, kakor smo stopali tudi ob grobovih mi drugi, da nadaljujemo delo njih, ki so doslužili ali pa celo predčasno omahnili. Solnce nam je prizvanjalo, da ne klonemo ob cipresah malodušni. Spomini lepih in temnih ur, utripi hvaležnih src so odgovarjali šelestenju cipres, tuintam je še kanila solza v cvetje, da napoji to novo umiranje na grobu.

Šolska deca je okrasila grobišča padlih vojakov. Nedoumljiva daljna so še tista leta, ko so jih kosili, kot je trgal včeraj veter listje nad nami. V trumah, eden na drugega so legali v dnevih blaznega sovraštva pod blagoslavljanjem božjih službenikov, ki so prišli tudi danes v ta sveti mir s kadilom in besedami. Kakor pred leti teme, tudi danes te besede niso segle nikamor. Le resnica, ledena tragika — pravica nasilja — je vela iz njive padlih. Tu ni treba več ne posrednika, ne jezuitskih besed. Končano je in novi zarod, ki je položil cvetje, gre že po drugih cestah v novo življenje.

•

Po dveh solnčnih prazničnih dneh smo se sešli včeraj zvečer v gledališču k novi dramski premieri: Predmestna legenda Molnarjevega «Lilioma» v sedmih slikah. Košček življenja onih drobnih iz velikega mesta, pa tam zunaj, kjer se ob nedeljskih popoldnevih zbirajo služkinje, kuharice in vojaki pri vrtiljaku, godbi, pivu in dekletih. Tam kraljuje močni Liliom, ki se ni v življenju naučil ničesar pametnega, ker je pač umetnik. Naenkrat pa najde preprosto, a zlato Julko in tukaj se mu prigabi pohotna, bogata gospodinja vrtiljaka. Tudi on hoče z Julko v trdo, pošteno življenje. A kako? Samo želja in volja je bilo premalo, ko bi moral zagrabiti, da prisluži za ženo in otroka, ki prihaja. Boj med dobrim in minulostjo, dokler vendarle ne podleže kreaturi temnih brlogov. In vzporedno sila nepokvarjenega dekleta, Julka in Marička, pa postrešček in starka in drugi. Njim je bilo lahko stati trdno tudi v viharju, ko so jih učili hoditi.

Tako približno filozofira Molnar v svoji legendi. Marsikje privleče ideje za lase na oder, drugod zopet se ni posrečil prenos miljeja v naše kraje, tudi tipični izrazi «tistih» ljudi zvene često prisiljeno v slovenski obleki. A vse to pozabljaš, ko začno naši umetniki podajati s svojo veliko ljubavjo.

To pot sta nas vezala Grom (Liliom) in Kraljeva (Julka). Oba sta živela pred nami, ljubila in trpela. Novinka Kovačičeva je težko vlogo kmečke Maričke zmogla in je s svojim partnerjem zelo ugajala. Svojevrstno figuro postopača je zopet ustvaril režiser Kovič. Ugajali pa so tudi ostali, zlasti Železnik, Kokolj, Janko, Gabrijelčičeva, Savinova in drugi. Igra je bila dobro naštudirana in je publika v skoro polni hiši parkrat naravnost burno ploskala.

V gospej Muškat, gospodinji vrtiljaka, je gostovala ga. Juvanova iz Ljubljane. Točno in krepko nam je podala to zrelo, življenja željno, a zapuščeno žensko. Bil je torej zopet lep večer. Ali ni greh, ubijati takšno gledališče? a. r.

S kongresa ženske Male antante

Zaščita nezakonskih otrok.

Beograd, 2. novembra.

Izmed vseh problemov, s katerimi se bavi kongres ženske Male antante, je bila vsekakor najzanimivejša razprava o zaščiti nezakonskih otrok. Zastopnice posameznih sekcij so podale obširna poročila o položaju nezakonskih otrok v dotičnih državah. Imenom jugoslovenske sekcije je gospa Milena Atanacković razpravljala o dosedanjem delovanju za reguliranje tega vprašanja v naši državi in prečitala obenem zakonski načrt o zaščiti nezakonskih otrok. Razvila se je jako živahna debata in je bilo končno sprejeto načelo, da naj se v zakonodajstvu vseh držav ženske Male antante zahteva ugotovitev očetovstva, kakor tudi načelo popolne enakopravnosti nezakonskih otrok z zakonskimi. Predsednica gospa Contacuzene in gospa Delfa Ivanić sta poleg tega vložili tudi predlog, da naj se določi progresivni davek za očeta nezakonskega otroka, ki se mora nalagati v posebno blagajno, iz katere naj se izplačuje potem renta za vzdržavanje nezakonskega otroka po premoženjskih razmerah nezakonskega očeta. Ta predlog je zadel na odpor posameznih delegatinj, ki so zahtevale, naj se določi progresivni davek za vse očete nezakonskih otrok, od katerega naj se izplačuje enaka renta za vsakega otroka. Po daljši razpravi je bil končno ta predlog sprejet z večino glasov.

Danes je bil kongres oficijelno zaključen. Sprejeta je bila kratka resolucija, v kateri se zahteva popolna enakopravnost žensk z moškimi v državah Jugoslavije, Grške in Rumunske, kakor tudi sprememba zakonodaje glede nezakonskih otrok v vseh državah Male antante, na Poljskem in Grškem. Vsem vladam in zakonodajnim korporacijam imenovanih držav se odpošlje tozadevno obširna spomenica.

Razstava ženskih del je imela popoln uspeh in sta jo v nedeljo posetila tudi kralj Aleksander, kraljica Marija ter ministrski predsednik Davidović.

Usodna pomota . . .

Ljubljana, 4. novembra.

Gospod Matevžek je samec v primernih letih in ima dobro življensko pozicijo. Pred nedavnim časom je bil na cesti brez stanovanja. Usoda pa mu je bila takrat mila. Slučajno, kar na ulici, je mimogrede ujel neki naslov, tekel brž v hišo, pozvonil in odprla mu je mlada gospa — vsa v črnem. Gledala pa je veselo in ko je gospod Matevžek stopil par korakov po sobi gor in dol, je plačal in postal tisti hip podnajemnik sobe pri mladi vdovici. Tekom par minut je že tudi zvedel, da stanuje poleg še druga taka gospa v črnem, ki je že pozabila jokati za onim, kateremu je včasih obljubljala večno ljubezen in zvestobo.

V nekaj tednih se je gospod Matevžek v novem stanovanju popolnoma udomačil. Postal je celo tako domač in krotak, da se je zbal prihajati pozno domov in je v ginljivi ponižnosti, skoro s solznimi očmi poslušal dobre nauke, ki mu jih je dajala mlada gospa v črnem, katero je pričel tekom časa tikati. Vzrok tej intimnosti je bil, da da je bila včasih ž njim premehka, včasih pa pretrda. V splošnem pa je bil gospod Matevžek izredno zadovoljen. Skelela ga je samo ena zavest in sicer, da je čisto nehote postal on kriv, da se je ohladilo iskreno prijateljstvo, ki je do takrat vezalo obe gospe v črnem. Sicer ni bil popolnoma gotov, da je ravno on tista môra, ki je potlačila to prijateljstvo, vendar pa se ni mogel obraniti nekakega nedoločnega občutka, ki mu je to narekoval.

Ker je bil od narave res sijajen človek in dobra duša je porabil vsako priliko, da se je sosedi kolikor moč prijazno nasmehnil in bil je tako zelo presrečen, ko je opazil, da mu ta odgovarja. Včasih se mu je celo zdelo, da ga gleda mlada soseda naravnost ljubeznivo, tako da ga je prijetno poščegetalo v prsih. Počasi je rastel v njegovi duši sladek občutek in sosedina pozornost do njega se mu je neizrečeno laskala. Obenem pa si je večkrat častital in v mislih hvalil slučaj na cesti in svoj dober sluh, kateremu se mora zahvaliti, da je prišel končno v urejene razmere.

Toda človeško srce kako si zmotljivo! V enem samem dnevu, v kratkem trenotku je bila ta sreča preč. In to se je zgodilo včeraj zvečer. Gospod Matevžek je zašel popoldne nevede v svojo staro dobrovoljno družbino. Posedel je v gostilni čez običajni čas in vrag ga je zmotil, da se je čez mero napil letošnje kapljice. Malce pa je tudi pomagala čudna nedojmljiva jeza, ko je videl čez dan svojo gospodinjo še bolj črno in solze, ki jih je opazil v njenih očeh, so mu povzročale skelečo bolest pomešano z dokaj sebične hudobnosti. Na večer je kolovratil domov ves prepoten in v glavi so mu vstajale zmešane slike. Doma na stopnjicah in mostovžu se je jel nevarno nagibati svet in gospod Matevžek se je moral pomikati ob zidu do vrat svojega stanovanja. Nakrat so se odprla vrata in na pragu se je pojavila ona. Gospod Matevžek je s težkim jezikom momljal nerazumljive sladke besede. Zdelo se mu je, da postaja tudi ona vsa dobra, prisrčna in ljubezniva. Njegovo srce se je širilo v dobroti in v tem trenotku ji je pričel odpuščati, da je opoldne jokala za onim, ki je vendar mrtev. Njegova roka se je dvignila do njenih vročih lic in jela božati sladki obrazek. Bil je tako blag, da ni niti zameril, ko je čutil, da se mu ona kakor v razkošni zadregi malce umika. Za njima so se zaprla vrata in luč, z rdečim papirjem zastrta se je lomila ob postelji. Čez čas se je vse umirilo. Zavladala je tema in gospod Matevžek je samo govoril divne besede.

Nakrat pa se je začulo na vrata divje butanje, ženski vrišč in gospodu Matevžku je udaril na uho obupen krik uboge sosede v črnem tik njega. Zunaj pa se je nadaljevalo razsajanje in ubogi Matevžek je čul popolnoma enak glas, kot ga je že slišal večkrat in kakor ga je imela gospa, ki je opoldne jokala za onim, ki je že mrtev. Skočil je pokonci pogledal divje okrog sebe in se sesedel obupan v kot. — In gospod Matevžek bo menda zopet brez stanovanja.

Rezervirajte vstopnice za film
COLIBRI
Kino Ljubljanski dvor
Telefon 730

Danes veliki monumentalni film
„Colibri“
z OSSI OSWALDA in BRUNNO KASTNER
Predstave ob 1/2 5., 1/2 8. in 9. uri.
Kino „Ljubljanski dvor“
5822a

Dopisi

RADOVLJICA. Sokolsko gledališče v Radovljici uprizori kot proslavo Meškove 50-letnice v nedeljo dne 9. novembra ob pol 4. uri popoldne narodno igro «Na smrt obsojeni?» Dejanje igre se vrši v predvojni dobi na slovenskem Koroškem in nam kaže boj našega ljudstva za svoj narodni obstanek. Da bodo scene izvedene tem naravneje, sodeluje pri tej predstavi okrog 60 ljudi. Igra, ki se uprizori samo enkrat, se vrši radi tega popoldne, da je dana prilika tudi zunanjim gostom, da jo posetijo. 3015

JESENICE. V petek je položila mladina dekliške osnovne šole na vojaške grobove nad 50 vencev. Po primernem govoru je posvetila ženska deca s toplimi čustvi nekaj trenutkov pozabljenim vojnim žrtvam. Prava pot vzgoje.

RIBNICA. Dne 1. novembra je uprizorila podružnica Jugosl. Matice, Ribnica «Mlinarja in njegovo hči». Igra je bila tudi nekak poslovilni večer odhajajočih učiteljev Završnika in Kopitarja. Igralci so sicer sijajno rešili svoje vloge, žalibog pa je oder premajhen in tudi oprema nezadostna. Poset je pokazal, ka ko zelo se občinstvo zanima za lepe igre. Ribničani! postavili ste si krasno poslopje meščanske šole. Sežite še malo globlje v žep in imeli boste tudi lepo gledališko dvorano. Igralci in igralke zaslužijo polno zahvalo. Skopuh in mlinar Čermot (g. Kopitar) je bil kos svoji vlogi. Le v začetku je govoril malo prehitro. Marica (gdč. Bartolova) je dokazala, da biva v njej igralski talent. Tako se je vživela v svojo vlogo, da si nehote mislil, da gledaš res pravo življenjsko dogodbo pred seboj. Njena teta (gdč. Klinarjeva) je bila prava kmetska tetka. Same neprisiljene geste. Želeli bi, da rabi prihodnjič režiser šminke malo bolj skopo, kajti tetka je vzbujala s svojimi prečrnimi lisami mestoma obilo smeha. Konrad (g. Lulik) spada na pravi oder. To mestoma zelo težko vlogo je rešil častno. Le včasih se ni pokazal hrabrega mladeniča. Njegove geste so bile izborne. Luka (g. Završnik) je bil pravi tip grobokopa, ki hoče z žganjem in z dovtipi zbrisati v sebi vsako misel na svojo žalostno službo. Dokazal je, da je že večkrat nastopil v sličnih vlogah. Njegovi dovtipi niso bili naštudirani, temveč naravni. Tudi ostali igralci in igralke zaslužijo polno priznanje.

SODRAŽICA. Čeravno je izšla iz zadnjih občinskih volitev demokratska stranka kot najmočnejša izmed treh skupin, ki so postavile kandidate, se je morala vendarle odločiti pri županskih volitvah za enega izmed kandidatov SLS. Naravno je bilo, da se bo izrekla proti dosedanjemu županu A. Lovrenčiču, ki je zato tudi propadel. S pomočjo demokratskih glasov je bil izvoljen za župana g. Fr. Štupica, dočim pripada demokratom pet svetovalskih mest. Konec je terorizma bivšega župana in mi mu le želimo, da se dobro odpočije od «velikega truda za blagor občine».

BREŽICE. Krajevna organizacija JDS priredi danes v sredo dne 14. t. m. redni sestanek somišljenikov in somišljenikov naprednih organizacij ob 8. uri zvečer v restavraciji g. Ivana Volčanjšeka na kolodvoru. V slučaju slabega vremena se vrši sestanek v Brežicah v gostilni L. Štirna.

LAŠKO. V soboto dne 1. t. m. se je pri nas vršil občni zbor «Obrtnega društva» v restavraciji Tadina. Sklenile so se nekatere resolucije, zadevajoče pridobninska vprašanja. V odbor so bili izvoljeni gg. Zupanc Blaž, predsednik; Fretze Josip, podpredsednik; Rozman Ivan, tajnik; Fasswald Franc, blagajnik, Šumer Avgust, Perc Alojzij, Jezernik Ivan, Kokol Franc, Uratarič Reinholt, Antloga Franc in Drobne Vinko — odborniki.

SLOVENSKA BISTRICA. Sejem dne 28. oktobra je bil sicer od strani prodajalcev dobro obiskan — prignalo se je nad 300 glav živine — ni pa bilo kupcev. Cene kakor prej. — V nedeljo dne 2. novembra t. l. zvečer je priredila tukajšnja Čitalnica v hotelu «Beograd» predstavo. Igrala se je žaloigra «Mlinar in njegova hči».

Lya de Putti
pride
v Kino Ljubljanski dvor

OB LEKE
OB NA ROKE
O.B MESTNI TRG 5 ERNATOVIC
1022a

Spirit denat. 95%
za mizarje, prašno olje, pravi kranjski firnež, suhe in oljnate barve, slikarske in pleskarske potrebščine.
Ravhekar & Derganc
Pred škofijo št. 20

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.

Sreda, 5.: «Zora, dan, noč» (premijera). Izven.
Četrtek, 6.: Zaprto.
Petek, 7.: «Firma P. B.». E.
Sobota, 8.: «Šestero oseb išče avtorja.» A.

Ljubljanska opera.

Sreda, 5.: Zaprto.
Četrtek, 6.: «Pikova dama». Gostuje tenorist g. Mario Šimenc. D.
Petek, 7.: «Majska noč». B.
Sobota, 8.: «Rusalka» C.

Mariborsko gledališče.

Sreda, 5.: Zaprto.
Četrtek, 6.: Pohujšanje v dolini šentflorjanski.» D.

Premijera v ljubljanski drami. Opozarjamo na današnjo dramsko premijero. Igra se prvič na našem odru komedija znanega italijanskega komediografa Darija Niccodemija «Zora, dan, noč». V glavnih vlogah nastopita ga. Šaričeva in gospod Kralj. Režira g. Osipovič.

Sprememba mariborskega repertoarja. Vsled nastalih težkoč ostane gledališče danes zaprto, jutri pa se uprizori Cankarjeva farza «Pohujšanje v dolini šentflorjanski».

Ljubljanska opera

Rusalka gdč. Vaněčkova, kraljevič gosp. Jiránek.

Dvořakova «Rusalka» tem bolj ugaja in tem globlje opaja, čim češče jo človek čuje. Ob vsej svoji razkošni melodičnosti niti za poslušalca ni lahka opera, za izvajajoče pevke in pevce pa je prav težka. Dvořak je pisal brezobzirno; zato tudi zahtevajo partije Rusalke, kraljeviča, Jagebabe in vodnika izredne glasovne obsege; skladatelj se spušča v glasovne višine in višine, ki zahtevajo od izvajalcev najširše glasovne umetnosti. Pravljično dejanje zahteva vrhu tega še ubranosti, ki je ne smejo motiti ne igra, ne vnanjosti, ako naj bo dojem čist in popoln. Vse partije so zelo važne in vse so povezane v toliko harmonijo, da treba za vse prvih pevk in pevcev. Opera Rusalka je pač kakor mojstrski stkan pajčolan, ki je krasen le tedaj, ako je cel; malo zatrgan ali le v kakem kotičku razcefran zbuja nevoljo in obžalovanje.

Orkestralni part je velika umetnina zase; zatisni oči, poslušaj in orkester ti govori prelestno o krasoti in grozoti rusalkine nesrečne ljubezni, o tragediji med mrzlo ribjo krvjo povodne deklice in vrelo človeško krvjo kraljeviča. In vsa sladka fantastičnost mesečne noči, v kateri rajajo vile po gozdu kakor švigajoči žarki, pretresljivo svarilni klici zelenega vodnika, razkošje kraljevskega dvora, ki ga razburja poltnost izzivajoča lepota brezsrčne, zlobne princese ter krvoločnost Jagebabe, silne in strašne, vse to čuješ in občutiš iz Dvořakovega grandioznega orkestra. Treba pa je, da se na opero pripraviš in da poprej vsaj besediol prečitaš. Potem šele boš imel popoln užitek; potem ne boš nikakor odhajal s predstave tako, kakor so odhajali v soboto nekateri, vzdihujoč: «Kako dolgočasno! Celo zaspal sem . . .» —

Gotovo je predstava «Rusalke» na letošnjem opernem repertoarju najbolj dovršena in po svoji ceni najboljša. Ako bi bile še partije treh vil in kuharčka zasedene s prvimi solistkami ter ako bi morda Jagobalo pela ga. Thierryjeva, bi bil rusalkin pajčolan cel.

S tem nikakor nočemo omalovaževati gdč. Sfiligojeve, ki stori vse, kar zmore, saj je odlična pevka, ki se simpatično odlikuje z resno ambicijo in vidnim napredovanjem tudi v igri. V večini svojih partij je prav dobra, Jagababa pa ji je glasovno mestoma previsoka. Glede logarja in kuharčka le še dostavljamo, da neprestano grabljenje za roke, ramena itd. ni nikaka «igra» . . .

Prvič smo čuli v tekoči sezoni gdč. Vaněčkovo. Pela je nežno rusalko vročih čustev, a mrzlih udov in poljubov veledramatično v gestah in tonih. Gospodična prihaja z malega provincijalnega odra, a se stilu naše opere gotovo hitro prilagodi. Materijal ima izdaten, zmagovit in neutrudljiv; igra ji je rutinirana in dobra, petje čustveno, a nastavek nedosleden; iz temne barve prehaja naglo v najsvetlejšo. Naša publika ljubi zdrave, polne glasove; zato si gdč. Vaněčkova lahko pridobi simpatije, ako bo pela in igrala kakor n. pr. gdč. Zikova, ki se je vedno podrejala slogu partije in ubranosti vse opere. Temu je gdč. Rožumova že bliže.

Prvič smo slišali tudi novega tenorista gosp. Jiránka. Letošnjo premijero si je kot bolnik ogledal iz lože. S svojim nastopom je pokazal, da si je tekom svoje triletne operne karijere pridobil že nekaj prakse. V Ljubljani bo, ako se uči, lahko napredoval. Igra mu je še nekam stereotipna; golo raztezanje rok pač izpestri z naravnimi gestami. Materijal ima lep in močan, a le v srednji legi; višina še ni svobodna. Zato je ustrezal svoji partiji deloma prav dobro, deloma nezadovoljivo, ker nasilno, naporno. V celoti pa je bil njegov nastop simpatičen. Žel je v družbi gdč. Vanečkove, izvrstnega vodnika gosp. Betetta in gdč. Sfiligojeve v prav pičlo zasedenem gledališču mnogo priznanja. Deležen ga je bil hkratu gosp. Rukavina kot dirigent.

Tudi razsvetljava na odru v 1. in 3. dejanju je bila to pot pravilna; zato pa je bila v 2. dejanju rampa temna in so stali na odru sami zamorci. —

•

Sinoči je gostoval g. Šimenc, da je omogočil reprizo Čajkovskega «Pikove dame». Menda jo bo pel za vse abonmane. Publika ga je sprejela z izredno prisrčnostjo; že po prvi ariji je žel aplavz ki se je stopnjeval in ponavljal po vsakem dejanju. Spričo stacionarne tenorske krize v naši operi so ovacije še posebno drastično izražale globoko obžalovanje, da g. Šimenc danes ni več naš operni član. Pel je težko, veliko, a mestoma nehvaležno partijo Hermana svoje in efektno ter igral prav lepo, dasi ni imel sebi primerne ter kvalitetno enake Lize. Ker je gdč. Vanečkova — kakor je sporočil g. režiser — dopoldne pri skušnji omedlela ter so jo še pri predstavi mučile neuralgične bolesti, je Lizo seveda le markirala. Za nadaljnje reprize «Pikove dame» bi torej kazalo, nujno pridobiti našo idealno Lizo, gospodično Zikovo.

Odlikovala sta se zopet gg. Popov in Cvejič; gdč. Ropasova je bila zlasti dobra v spalnici, gdč. Sfiligojeva pa je ugajala kot Pavlina in Dafnis. Akt s pastirsko igrico je nanovo in prav okusno uprizorjen. Tudi balet je

Domače vesti

* **Iz državne službe.** Računski nadsvetnik Anton Mikuš v Ljubljani je na podlagi čl. 43. uradniškega zakona trajno upokojen.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrla gospa Cecilija Tejkal, soproga železniškega nadrevidenta v pok., mati g. profesorja Tejkala v Ljubljani. Pokojnica je bila vrla narodna žena in splošno priljubljena. Pogreb se vrši danes ob pol 5. popoldne iz Novega Vodmata št. 72 na pokopališče k Sv. Križu. — V celjski bolnici je 2. t. m. umrl g. **Jurij Lesnik** nadsprevodnik južne železnice v Ljubljani, v 56. letu starosti. V bolnico so ga prepeljali pred nekaj tedni vsled težkih poškodb, ki jih je dobil v službi. — V Gaberjih pri Celju je umrla po krajši bolezni ga. Terezija **Pušnik**, soproga posestnika in čevljarskega mojstra g. Franca Pušnika, v starosti 60 let. Pokojnica je bila vedno zavedna narodna žena. Blag jim spomin!

* **Izleta Jugoslovensko-češkoslovaške lige v Ptuj** se udeleži v nedeljo dne 9. tega meseca tudi generalni konzul dr. Beneš iz Ljubljane. Izletnikom, ki odhajajo iz Maribora z vlakom ob 8.34 (polovična vožnja), se lahko pridruži vsak Slovan. Za obed se je priglasiti kar med vožnjo. Gospod generalni konzul dr. Beneš pričaka izletnike na Pragerskem, kamor se pripelje nasproti z jutranjim vlakom iz Ljubljane.

* **Kako prestavljajo naše učitelje.** — Eden prvih, ki ga je med učiteljstvom zadela roka «reda in pravice», je bil g. upravitelj Ciril Dequal. Bil je prestavljen iz Dvora v Ambrus, kjer je že prej služboval 7 let. Vzroka mu v Ljubljani niso hoteli povedati. Edini vzrok je pač besno osebno sovraštvo žuženberškega dekana. Temu se je zameril, ko je pred leti na drž. praznik z otroci pel himno «Bože pravde». V cerkvi ga je napadel: «Dokler bom jaz župnik, se ne bo nikdar več v cerkvi pelo srbski!» In ko je prišel Korošec na vlado, je bil prvi čin osebno maščevanje. Čim so pa ljudje zvedeli o premestitvi, so takoj poslali deputacijo odborникov s par sto podpisi v Ljubljano, da protestirajo proti premestitvi. Enako so se izjavili tudi odborniki ambruške občine, da so s svojim učiteljem (ki bi moral na Dvor) popolnoma zadovoljni. Iz rodbinskih in gospodarskih razlogov sta se oba učitelja tudi sama odločno branila menjati mesti. Razvila se je stvar seveda drugače, kot je ljudstvo hotelo. Zadevo je dobila v roke SLS in jo odstopila poslancem Kulovcu. Ta pa je odgovoril: «Dekanu se mora ugoditi!» Dequal in njegov naslednik sta prejela dekrete in se morala seliti, čeprav sta se obe občini jasno in določno izjavili, da sta proti premestitvi, ker sta krivični in je ljudstvo z obema zelo zadovoljno. Pripominjamo pa, da sta obe občini klerikalni in je silno značilno, da vodstvo SLS niti nujnih želj svojih volicev prav nič ne upošteva, če lajmošter hoče drugače. Interesantno pa je še tole: V bližnji okolici je šol. upravitelj, ki se je pred pričami in pred otroci izjavil, da je naš kralj zanj navaden osel, da Cankar je poscankar, srbohrvaščina ciganščina in druge cvetke. Je pa močno katoliški mož, uživa zaupanje farovža in izven dvoma je, da bo šol. oblast zadevo že tako zasukala, da se mu ne bo nič zgodilo. Vsaj on se tako hvali. Napredne učitelje, izkušene šolnike, pa le v hribe, da napravijo prostor letošnjim samostanskim absolventkam in drugim farovškim zaupnicam.

* **Poizkušen samomor Iva Grisogona.** Prejeli smo: Pod tem naslovom je priobčil «Slovenec» dne 1. t. m. št. 251 vest o poskušenem samomoru bivšega velikega župana v Dubrovniku, dr. Petra Grisogona. V dopisu omenjeni poskušni samomor velikega župana je sicer postranska stvar. S tendencijoznim pisanjem je hotel «Slovenec», ki sicer dobro ve, da bivši veliki župan ni brat bivšega ministra dr. Prvislava Grisogona in da tudi ni Ivo, ampak dr. Peter Grisogono, samo osramotiti bivšega ministra. Človek bi pričakoval, da bo «Slovenec» popravil svojo zmoto, a to se ni zgodilo. Zato mu odgovarjam, na ima bivši minister doktor Grisogono popolnoma druge nazore o poštenju in mu «Slovenec» s svojim pisanjem sploh ne more škodovati, še manj pa oblatiti njegovih duševnih vrlin. — Oskar Grisogono.

* **Monopol na kinin.** Uprava državnih monopolov pripravlja v sporazumu z ministrstvom za narodno zdravje odredbo, da se z novim letom uvede državni monopol na kinin.

* **Novi krvavi spopadi v Novem Sadu.** V pondeljek je prišlo pred kavarno Central v Novem Sadu do krvavega spopada med Orjunaši in vojaki madžarske in nemške narodnosti. En Orjunaš je bil težko ranjen. Tudi policja ki je hotela napraviti red, je naletela na hud odpor vojakov. V spopadu, ki se je razvil med policijo in vojaki sta bila ranjena dva vojaka in en redar. Osem oseb je bilo aretiranih.

* **Podoficirska šola vojne mornarice.** Ministrstvo vojne in mornarice je izdalo naredbo glede snovanja podoficirskih šol, v katerih naj bi se izobrazil strokovni kader podoficirjev za našo vojno mornarico. Vodja vseh teh šol bo višji mornariški oficir v činu polkovnega komandanta. Število gojencev določi šef odelenja za mornarico v ministrstvu vojske in mornarice.

* **Zapoznele jagode.** Gospod Ivan Plemelj z Bleda nam je poslal lepo dozorelo jagodo, obenem pa tudi več lepo razvitih cvetov jagode — pojav, ki je meseca novembra v naših krajih gotovo velika redkost. Jagode je našel pod Babjim Zobom.

* **Dr. Pivkova predavanja.** V nedeljo je predaval starosta mariborske sokolske župe br. dr. Pivko v Konjicah o nalogah Sokolstva v bivših nemčurskih občinah in v Oplotnici pri Konjicah o Sokolstvu na vasi. Obe predavanji ste bili dobro obiskani.

* **Težka nezgoda ob meji.** V tovarni lepenke Sladka gora ob Muri je v pondeljek popoldne med čiščenjem stroja zagrabila transmisija zaposlenega delavca Julija Fakiča iz Št. Ilja v Slovenskih goricah. V trenutku mu je bila raztrgana vsa obleka, vendar pa je imel delavec že ves okrvavljen toliko prisotnost duha in moči, da se je sam iztrgal iz stroja in šele nato padel v nezavest. Stroj mu je zlomil levo roko, zmečkal prste na obeh rokah in mu stisnil prsni koš ter poškodoval na nogah. Domači zdravnik mu je nudil prvo pomoč, nakar so ga prepeljali v Št. Ilj in od tam z dunajskim večernim vlakom v Maribor, kjer ga je pričakoval rešilni avto ter ga prepeljali v bolnico.

* **Jelen-šarenjak na Pohorju.** Lastnik mariborske kavarne «Promenade» je pri Pivoli na Pohorju ustrelil kapitalnega jelena-šarenjaka (cervus dama), ki je bil nad 40 kilogramov težak. Ta redka divjačina je najbrže iz Hrvatske zašla na Pohorje.

* **Požar v Kranju.** Dne 1. t. m., ob pol 3. zjutraj je izbruhnil v večji baraki Jugočeške tvornice na Gašteju požar. Objekt je bil hipoma v plamenu in je že obstojala nevarnost, da se ogenj razširi na veliko poslopje tkalnice ter na lesene stavbe in skladišča gradbene tvrdke «Slograd». Katastrofo pa je še pravočasno preprečilo prostovoljno društvo iz Kranja, ki je dospelo v nekaj minutah na kraj nesreče in kljub precejšnji oddaljenosti vode stopilo takoj v akcijo. Tudi mirno vreme je uplivalo na hitro lokalizacijo požara. Vzrok požaru še ni pojasnjen, sumi pa se, da je bil ogenj podtaknjen. To je tekom enega meseca že peti požar v Kranju in neposredni okolici. Prebivalstva se loteva že resna skrb, ker dosedaj še ni pojasnjen niti en slučaj. Prostovoljna gasilna društva so sicer dobro organizirana, vendar pa bi priporočali, da ublažijo nepotrebno razburjanje z zastarelim trobenjem in zvonenjem ter si omislijo kak drug način obveščanja svojih članov. Pri večjih požarih pa se opaža potreba, da si večja društva nabavijo moderne gasilske potrebščine, predvsem motorne brizgalne. Za nabavo takih bi lahko prispevale večje zneske posebno zavarovalnice, večja podjetja ter občine, ker je to predvsem njim v korist.

* **Ogenj v Sl. Bistrici.** V petek, 31. oktobra je izbruhnil v Vregovem kozolcu na periferiji Slov. Bistrice požar ter uničil kozolec z vsemi zalogami krme in drugih pridelkov, ki so jih imeli tam shranjene deloma lastnik deloma pa drugi slovenjebistriški posestniki. Sreča, da je bilo vreme mirno, ker bi bila sicer nevarnost za gospodarska poslopja in hiše, ki stoje v bližini, še večja. Požrtvovalnosti vojaštva, ki je pod poveljstvom gospoda podporočnika Mijača takoj prihitelo na kraj nesreče ter neustrašnosti gospoda Engelberta Goltesa, ki je s preziranjem lastne življenjske nevarnosti v neposredni bližini plamena polival streho poleg stoječega hleva, se je zahvaliti, da se ni ogenj razširil. Domača požarna bramba je prišla, ko je bila nevarnost že pri kraju. Ni to prvič, da je bila prekasna!

* **O uboju brata,** ki se je izvršil minuli petek pri Sv. Jakobu v Slov. Goricah, nam še poročajo: Najbrže gre za umor. Med posetniškim sinom Vincencom Knupležem in starejšim Janezom je vladalo že dolgo uprav smrtno sovraštvo, ki je tudi s smrtjo končalo. Vincenc je bil vedno drzne, surove narave. Kritičnega dne se je proti večeru sprl in stepel najprej z očetom, kateremu je prišel starejši sin Janez na pomoč. To pot je Vincenc še odnehal, kuhal pa je naprej svojo jezo. Po večerji je prižgal svečo in jo kazal viničarju, češ ta bo nocoj še enemu svetila. Kmalu nato se je že zopet prepiral z bratom Janezom, katerega je končno pograbil in ga treščil čez visoke stopnice na tla. Janez se je po tem padcu še pobral s tal, toda Vincenc je pograbil debelo ročico ter z isto po treh udarcih Janezu popolnoma razdrobil glavo. Sodna zdravnika sta ugotovila, da je morala smrt takoj nastopiti. Z zaslišanjem prič se bo še dognalo, ali je zagrešil Vincenc uboj ali umor, ker je prišel tudi sam v Maribor z obtolčeno glavo, češ da ga je brat napadel.

Iz Ljubljane

u— **Na narodni praznik,** dne 1. decembra, priredi kakor vsako leto, tudi letos Udruženje jugoslov. novinarjev koncert v korist svojega penzijskega fonda. Odbor ljubljanske sekcije prosi vsa društva, da se v lastnem interesu ozirajo na ta termin, ker bi za konkurenčne prireditve ne mogla reflektirati na časopisno reklamo.

u— **Lov za «Politiko» in «Vremenom» v Ljubljani.** Včeraj dopoldne so policijski organi po nalogu iz ministrstva notranjih del pobirali pondeljkove številke beograjskih listov «Politike» in «Vremena», ki sta bila radi objave Radićevih izpadov proti kralju in dinastiji konfiscirana.

u— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Prošli teden se je rodilo v Ljubljani 25 otrok (11 moškega, 14 ženskega spola) umrlo pa je 11 moških in 11 žensk, skupaj torej 22 oseb in sicer: 3 osebe za rakom, 2 za srčno hibo, 2 za jetiko, 1 za pljučnico, 1 za škrlatico, 1 za možgansko kapjo, 11 oseb vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov, 2 osebi pa vsled slučajne smrtne poškodbe.

u— **Umrli v Ljubljani.** Zadnje tri dni so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Anton Levstek, bivši sodar, 82 let. — Ivan Stibil, tovarn. mizar, 65 let. — S. Terezija Šparovec, bolniška sestra, 70 let. — Ivana Basej, novorojenka, 1 dan. — Karel Podkrajšek, učenec, 14 let. — Elizabeta Modrijan, žena umirovljenega davčnega upravitelja, 58 let. — Elizabeta Bajt, ključavničarjeva hči, 4 leta. — Andrej Merzin, obč. revež, 65 let. — Justina Sušec, zasebnica, 36 let. — Martin Klopčič, posestnik, 46 let. — Anton Mazovec, posestnik, 60 let.

u— **Policijske prijave.** Od pondeljka na torek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 4 tatvine, 5 prestopkov kaljenja nočnega miru, 13 prestopkov cestnega policijskega reda, 15 prestopkov nezapiranja trgovin ob določenem času, 2 prestopka v higijenskih predpisih, 1 pretep in 1 telesna poškodba. Aretacij se je izvršilo sedem in sicer: 2 radi pijanosti in razgrajanja, 1 radi suma tatvine, 1 radi poškodbe tuje lastnine in 3 radi hazardne igre.

u— **Skesan grešnik.** Dne 20. julija je Karol Vidic, po poklicu kovač in delavec, vlomil v kovčeg svojega sodelavca pri lesnem trgovcu Zupanu v Dovjem in mu odnesel zlato verižico, vredno 500 Din. Nato je pobegnil in menda vlomil v avgustu tudi v hlev trgovca Jerneja Hočevarja v Podlogu pri Turjaku. Tam je odpeljal 1500 Din vredno moško kolo. Varnostne oblasti so nevarnega ptička dolgo zasledovale, toda brezuspešno. Te dni pa se je tat skesal in se sam prijavil ljubljanski policiji. Oddan je bil v zapore deželnega sodišča.

u— **Zopet tatvina v stanovanju.** V predsobo stanovanja tiskarniškega uslužbenca Ivana Krmeca na Cesti na Gorenjsko železnico št. 4 je vlomil dne 2. t. m. med 14. in 15. uro neznan uzmovič in odnesel, ker ni našel ničesar pripravnejšega, 300 Din vreden jopič. Tatvine je osumljen okrog 25 let star moški, ki je v hiši povpraševal po neki popolnoma neznani stranki.

u— **Ker ni imel luči na kolesu,** je v pondeljek zvečer ustavil stražnik na Bleiweisovi cesti mladega kolesarja. Ker se ni mogel legitimirati, mu je bila napovedana aretacija. Odšla sta s stražnikom na policijsko ravnateljstvo, tu pa je v veži neznanec nakrat odvrgel kolo in zbežal. Stražnik je hitel za njim in posrečilo se mu je, da ga je zopet prijel na Erjavčevi cesti za jahalnico. Pri zaslišanju je mladenič izjavil, da se piše Andrej Cuder, rojen leta 1899., doma iz Trente, okraj Tolmin. Pravil je, da je dne 26. oktobra pri Bohinju prekoračil mejo in se klatil okrog po Gorenjskem. Dne 3. t. m. pa je v bližini Medvod srečal nekega moškega, ki je imel s seboj dve kolesi, v nahrbtniku pa več razne obleke. Odkupil je od neznanca eno izmed koles ter nekaj obleke in se napotil nato proti Ljubljani, koder je hotel iskati službe kot natakar. Na policiji pa navihancu niso hoteli nič kaj verjeti in so ga vtaknili v zapor.

u— **Tovariški sestanek rezervnih oficirjev,** včlanjenih pri ljubljanskem poddoboru Udruženja rezervnih oficira i ratnika se vrši danes, v sredo dne 5. novembra ob 20. uri v salonu hotela Lloyd. Udeležba je obvezna, ker se razdelijo znaki in legitimacije. — Predsednik.

u— **Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj naznanja svojim članicam in članom,** da bo društveni blagajnik pobiral te dni članarino za leto 1924. po 6 Din. — Blagajnik. 3009

u— **Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani ima jutri v četrtek ob 16. uri redno odborovo sejo.**

u— **Dijaške gospodinje** se prosijo, da se polnoštevilno udeleže pogreba članice g. E. Modrijanove danes v sredo s Poljanske ceste 6. 3018

u— **S. K. Primorje je razposlal vabila za svojo plesno prireditev dne 8. t. m.** Event. reklamacije naj se blagovolijo nasloviti na g. Savo Sancina, Erjavčeva ul. št. 24. Vstop strogo proti vabilu; člani in akademiki z izkaznico. 3019

u— **Posečajte gostilno v Sokolskem domu na Viču,** kjer se točijo prvovrstna vina iz Gadove peči, Trške gore itd. Podpirajte napredno podjetje!

u— **V nedeljo dne 9. novembra** prirede prijatelji Sokola v Mostah pri Ljubljani v Sokolskem domu na Selu «Martinov večer». Vabimo vse prijatelje Sokolstva, da posetijo ta večer, ki je v korist gradbi ter s tem pomorejo težnjam, ki jih ima moščanski Sokol.

u— **Seja «Splošnega ženskega društva»** se vrši v sredo ob 5. popoldne. 3016

za gospe
neobhodno potrebno. 1859

Iz Maribora

a— **Kmetijska podružnica v Mariboru** je imela v nedeljo dne 2. novembra v prostorih okrajnega zastopa občni zbor, pri katerem so bili za občni zbor Kmetijske družbe v Ljubljani izvoljeni sami klerikalni delegati. Po občnem zboru je prof. Priol predaval o sadjarstvu.

a— **Češki klub v Mariboru,** ki ima že čez 100 članov in članic, se v nedeljo korporativno udeleži izleta J. Č. Lige v Ptuj in vabi tudi vse ostale češke rojake iz mariborske oblasti, da se po možnosti pridružijo izletnikom, da se rojaki medsebojno osebno spoznajo in navežejo ožje stike zlasti s češkoslovaškimi rojaki v Ptuju. Poleg g. generalnega konzula dr. Beneša pridejo v nedeljo v Ptuj sigurno tudi predsednik češkega kluba g. Bureš, predsednik J. Č. Lige v Mariboru g. dr. Pivko in seve ves odbor obeh društev s člani in njih rodbinami, tako da utegne biti izlet vsaj tako dobro obiskan kot je bil avgusta v Rogaški Slatini. Priprave v Ptuju so pod vodstvom rojakinje gospe dr. Visenjakove iz Čitalnice. Tudi ravnatelj Herbersteinovega gradu, ki si ga bodo izletniki ogledali, je češki rojak.

a— **Odbor Društva tobačnih trafikantov za mariborsko oblast.** Na ustanovnem občnem zboru Društva tobačnih trafikantov za mariborsko oblast, ki se je vršil dne 2. t. m., je bil izvoljen sledeči društveni odbor: predsednik Franjo Geč, podpredsednik Miloš Gnus, tajnik Franjo Kopina, blagajnik Anton Golež, odborniki: Filip Hauptman, Fran Belle, Jakob Karol, Andrej Muršec, Rudolf Niefergal, namestnika gospe Leopoldina Nerat in Amalija Straus, preglednika Štefan Renčelj in Ante Tončić.

a— **Mariborska kronika.** V pondeljek je predaval v veliki dvorani Kazine primarij g. dr. Hugo Robič o spolnih boleznih. Zanimivemu predavanju, katero je g. primarij pojasnjeval tudi z drastičnimi slikami iz svoje prakse, je številno občinstvo sledilo z izrednim zanimanjem. — Istočasno se je vršil v Götzovi dvorani koncert «Ljubljanskega Zvona» ki je ob navdušenih ovacijah publike prav dobro uspel. Obširnejše poročilo o koncertu še objavimo. — V pondeljek je bila na trgovski šoli otvorjena ob navzočnosti predsednika gostilničarske zadruge in velikega župana mariborske oblasti obrtno - nadaljevalna šola za gostilničarske vajence.

Iz Celja

c— **Redni sestanek JDS za mesto Celje** se vrši danes v sredo dne 5. t. m. ob 20. uri v restavraciji hotela «Balkan». Polnoštevilna udeležba!

c— **Nočno lekarniško službo** ima ta teden lekarna «Pri Orlu» na Glavnem trgu.

c— **Knjigovodski tečaj trgovskega društva** se prične v sredo, dne 5. t. m. ob 19. uri v državni dvorazredni trgovski šoli v Celju. Vpisovanje se vrši še na dan otvoritve na trgovski šoli.

c— **Smrtno ponesrečil** je v kamnolomu v Polulah pri Celju dne 3. t. m. Josip Kugler, delavec iz Gaberij. Kopal je pod nekim hrastom kamne za gramoz, pri čemer se je hrast podrl ter vrgel Kuglerja v prepad.

c— **Velik požar v bližini Celja.** V pondeljek dne 3. t. m. je gorelo v popoldanskem času na posestvu Antonije Hriberšek v Gorici št. 17, obč. Velika Pirešica pri Žalcu. Kakor je opazovala neka soseda, so se vnele saje v dimniku stanovanjskega poslopja ter so padle iskre na slamnato streho, ki je takoj začela goreti z velikanskim plamenom. Ogenj je objel v najkrajšem času tudi gospodarsko poslopje in svinjak ter je razen živine in majhnega dela pohištva, ki so ga rešili, upepelil vse imetje s poljskimi pridelki in drugimi premičninami. Ker je razsajal vrhutega hud veter, se je vnel tudi v bližini ležeči gozd dotične posestnice. Le požrtvovalnemu in preciznemu delovanju požarnih bramb iz Babnega, Gaberja in mesta Celja se je zahvaliti, da se je požar omejil v najkrajšem času na stanovanjsko hišo in gospodarska poslopja, ki so pogorela do tal. Posestnica ima škode nad 250.000 dinarjev, temu nasproti pa je zavarovalnina zelo nizka.

Pismo iz Dalmacije

Gruž, 1. novembra.

Kakor ste v Vašem «Jutru» že poročali, je dne 25. oktobra prispela v Split ameriška bojna križarka «Pittsburg» s primernim spremstvom. Istega dne se je pripeljal iz Opatije in Sušaka ameriški admiral gosp. P. Andrews, prijatelj jugoslovenskega naroda.

Zasluge admirala Andrewsa za naš narod so znane. Mož se je pred leti za časa našega incidenta z Italijo tako izkazal, da je s svojim razumnim postopanjem dobesedno preprečil zasedbo Splita, katera je nam grozila od strani italijanskih čet. Seveda so splitski meščani sprejeli svojega dobrotnika z vsemi častmi, ki gredo takemu možu. Pričakovale so ga vojaške in civilne oblasti ter ogromno število prebivalstva, ki je pokazalo, kako se zaveda svojih dolžnosti in da si je svesto hvaležnosti, katero dolguje možu, ki se je znal tako moško in viteško vesti v razburljivih časih.

Admiral Andrews je bil za vse to sedaj odlikovan. Splitska mestna občina mu je izročila krasno diplomo častnega meščanstva. Na čast admiralu se je vršila cela prireditev zabavnega, koncertnega in sportnega značaja. Na sestankih se je pokazalo, kako naše dalmatinsko ljudstvo ljubi, spoštuje in ceni odličnega Američana.

Jutri, 2. novembra pričakujemo ameriško eskadro v Dubrovniku. Po osmih dneh bivanja v Splitu se zasidra eskadra v gruški luki, kjer ostane pet dni. Seveda bo vojaški dostojanstvenik tudi v Dubrovniku sprejet z nič manjšimi častmi kakor jih je bil deležen v Splitu.

* * *

Zadnjič ste, gospod urednik, poročali o regulacijskem načrtu splitskega mesta. Splitu sledi sedaj tudi Dubrovnik, ki namerava razpisati natečaj za regulacijski načrt svojega okrožja. Dubrovnik zaeno z Gružem šteje danes 2000 prebivalcev več kakor pred vojno. V tem času se je tu in tam kaj pozidalo, toda brez pravega sistema. Da se tej nevolji odpomore, bo razpisala mestna občina natečaj in odkupila najboljši načrt, katerega se bodo v bodoče morali držali vsi, ki bodo hoteli zidati v Dubrovniku in Gružu svoje stavbe.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozović. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Samo 5818/a
še danes sredo se predvaja velik
Pola Negri film
„Žig sramote“
Jutri četrtek najljubkejša in najmlajša kino-umetnica sveta mala
BABY PEGGY
v krasni 6 dejanski drami
„Ljubljenka New Yorka“
Posnetki iz Italije, prekomorska vožnja v Ameriko in New Yorka.
„KINO IDEAL“

MATERE!
Vaši deci le 1946a IV

Dr. Oetker-jev
prah za Pudding

Dobiva se povsod ali pa pri
Josipu Reichu
v Mariboru

ustrezal docela. Zbori niso bili na višini, izvrsten pa je orkester pod taktirko g. ravnatelja Rukavine. Žal da je oprema zelo borna in so zlasti nekatere damske toalete naravnost neokusne. Kavalirji so brez pokrival in rokavic celo na cesti in v burji! In te sobane! Zunanji vtisk torej slab, kar je obžalovati tem bolj, ker je veliko in krasno umetniško delo vzorno naštudirano. —a

Koncert gospe Pavle Lovšetove, ki bi se moral vršiti danes v sredo v Ljubljani, je preložen na začetek prihodnjega tedna. Kupljene vstopnice ostanejo v veljavi. Natančni datum javimo v četrtek.

II. mladinsko glasbeno predavanje v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 9. t. m. ob pol 11. dopoldne v Filharmonični dvorani. Predavanje nosi naslov «Glasba Hrvatov» ter izvaja spored g. Drago Hržić, koncertni in operni pevec iz Zagreba. Koncert ima dva dela: hrvatska glasba do Ivana Zajca in novejša hrvatska glasba. Gospod Hržić je odličen baritonist ter eden najboljših interpretov hrvatske narodne in koncertne pesmi. Uvodno besedo govori učitelj glasbe gospod Josip Brnobić, ki kot rojen Hrvat pozna hrvatsko glasbeno zgodovino v vseh detajlih. Koncert je namenjen naši srednje- in strokovnošolski mladini ter se sporedi na razpolago v Matični knjigarni.

Zagrebška opera in drama. V pondeljek je imela zagrebška drama predstavo Moliérovega «Skopuha» z igralcem Freudenreichom v naslovni vlogi. V torek je bila na vrsti Offenbachova znana opera «Hoffmannove pripovedke» z gospodom Rijavcem v naslovni vlogi. V sredo se poje Puccinijeva «Boheme», v četrtek Rimski-Korzakova «Snegulčica». Istega dne se vrši v drami premijera komada «Bog maščevanja», drame iz židovskega življenja. V petek pride na oder Ogrizovićeva «Hasanaginica» z gospo Nino Vavro, ki praznuje ta dan petindvajsetletnico svojega oderskega delovanja, v soboto pa se ponovi Shawova komedija «Hudičev vajenec».

Koncert slovenskega rojaka baritonista Bukšeka v Osijeku. V pondeljek, 3. tega meseca se je v prostorih osiješkega gledališča vršil vokalni koncert baritonista g. Rudolfa Bukšeka. Na sporedu so bile arije iz Mozartove «Čarobne piščali», Verdijevega «Plesa v maskah», Wagnerjevega «Tannhäuserja», Dvořakove «Rusalke», Lisinskega «Porina», Konjovićevega dela «Vilin veo» ter vokalne skladbe Loeweja, Schuberta, Schumanna in Brilla. Pevca je spremljal na klavirju ravnatelj osiješke opere g. Mirski.

Bayreuthske svečanosti leta 1925. — Ravnateljstvo bayreuthskega Wagnerjevega gledališča je pravkar objavilo repertoar glasbenih svečanosti za prihodnje leto. Na sporedu se nahajajo opere: Prstan Nibelungov. Parsifal in Mojstrski pevci norimberški.

Iz življenja in sveta

Pogojni refleksi

«Jutro» je že poročalo o važnih odkritjih ruskega akademika Pavlova, ki stavijo fiziologijo možgan na nove temelje. Sedaj poroča neki list, da je imel učenjak, katerega 75letnico je nedavno praznovala cela Evropa, v Petrogradu predavanje o «novi fiziologiji možganov in življenje». Komunistični strokovnjaki so radi tega zdaj besni na učenjaka.

Temeljni življenski refleks je po prof. Pavlovu občutek prostosti. Žival, ki jo zapremo, sili na prosto, grize, se zaletava v kletko, noče jesti in na vsak način izraža nezadovoljstvo. Toda mi lahko zatremo ta refleks in ga celo nadomestimo z «pogojnim refleksom» bo istem vzroku. Lahko se kombinira lakota in hrana skupaj, žival se lahko terorizira, pa bo krotka. Pes se pusti zapreti, maha z repom in liže roke onemu, ki mu vzame prostost. Lenin je rekel v nekem kongresu III. internacijonale, da mora spremljati teror diktaturo proletarcev. To je popolnoma resnično, je dejal prof. Pavlov, in ne more biti drugače. Teror, ki ga ojači stradanje, zatre pri prebivalstvu nevarno potrebo prostosti in razvije «pogojen refleks» suženjske poslušnosti.

Druga naravna posledica revolucije so uničeni živci prebivalstva. Preganjanje verstva, zasebne lastnine, zaplemba stanovanj in drugega obrodi razburjenje, katerega posledice so nevarne nevroze. Noben človek ne more izpostavljati svojega življenja stalnemu draženju, ne da bi pozneje za to trpel.

Tretji dokaz pravilnosti nove fiziologije možgan je takozv. «paradoksalno stanje». Vsled stalne napetosti živčevja preneha organizem reagirati na močne dražljaje, in je dostopen samo slabim dražljajem. Bolehno živčevje izgubi v paradoksalnem stanju neposredno občutljivost za življenje in reagira (zelo slabo) le na besede. Takisto je stanje možgan pri pretežni večini sedanje ruske družbe. Moram izjaviti, da se nahajajo možgani povprečnega Rusa v žalostnem stanju. Preslabo so razviti in ne občutijo težo življenja. Njih «pogojni refleksi» se vežejo ne z dogodki, temveč z besedami. To pomeni, da reagirajo slabše nego Evropejci ali Američani, ki imajo bolj razvite možgane. Žalostne posledice splošne apatičnosti se čutijo v vseh panogah ruskega življenja, dasi je to le začasen pojav. Temeljnega «nagona k prostosti» namreč ni mogoče zatreti niti pri živalih.

Novi Noe in njegova barka

Neki mr. William G. Harvey, državljan Zedinjenih držav, je prišel do trdnega prepričanja, da bo svetovne kulture kmalu konec. Velike države izginejo, narodi pa se povrnejo k življenju napol divjih prednikov iz ledene dobe. Nato bodo minula stoletja in končno — kakor upa mr. Harvey — nastane na razvalinah starega sveta nova mogočna kultura.

Naši poznejši potomci pa morajo zvedeti, kakšna je bila kultura naših dni. V to svrho piše mr. Harvey veliko delo o razcvitu in propadanju naše kulture. Ta znamenita knjiga, ki bo poslednji ostanek izgubljenega sveta, pa se mora dobro zavarovati pred elementarnimi nezgodami in novim vesoljnim potopom. Knjiga se zategadelj tiska na najmočnejšem ročnem kitajskem papirju in s posebno tiskarsko barvo. Vsak list knjige je pokrit s posebnim prozornim papirjem, ki čuva črke pred vlago in škodljivci.

V arcansaških hribih se zida tudi posebna piramida, kjer bo skranjeno delo mr. Harveya. Temelj piramide meri 12 kvadratnih metrov. Stavba je visoka 4 metre, njeno zidovje pa nad 8 m debelo. V notranjosti te piramide bo prostor za dragoceno knjigo poleg modelov nekaterih strojev, ki naj dokažejo našo tehnično kulturo.

Knjiga je pisana v angleščini, toda mr. Harvey bi rad preskrbel tudi prevod svojega dela v jezik, ki ga bodo govorili naši potomci. Naprosil je v to svrho znane geografe za pojasnila, kateri narod se bo rešil pred grozečimi ledeniki. Nadaljna skrb mr. Harveya je vprašanje, kako hitro bodo izumili naši prapotomci jeklo in dinamit, da si priborijo vstop v njegovo zazidano piramido. — Najbolj zanimiv je pa vzrok, ki je prepričal mra. Harveya o bližnjem koncu naše civilizacije in ga je pobudil pričeti tako obsežno delo. Vse to je namreč povzročil kongres Zedinjenih držav s tem, da je... zavrnil bimetalizem za državen denar, ki ga je zagovarjal mr. Harvey! Torej čisto po amerikansko!

Krvav zaključek ljubezenske zgodbe

Le predobro so znane zgodbe o nesrečnih zapeljanih deklicah, ki jih je zapustil njihov ljubimec: nekatere nemo plačejo, druge se skušajo sčasoma potolažiti.

Suzana Schaller se je začutila mater. Poiskala je svojega ljubimca, ga prosila, naj jo poroči, kakor ji je bil obljubil, in ko jo je ta zasmehljivo pahnil od sebe, ga je ustrelila...

Letošnje pomladi se je zgodilo, da se je mlada in nedolžna plavolaska Suzana seznanila z Morenom Roditijem Bila je strojepiska v Parizu in je stanovala s svojim starejšim bratom pri svojih starših, pridnih in skrbnih delavcih, ki sta si s svojimi skromnimi prihranki postavila malo hišico v pariškem predmestju.

Moreno Roditi je bil po rojstvu Orijentalec. Star je bil jedva 23 let in se je letos pojavil prvič v Parizu. Bil je lep dečko in je znal tudi elegantno plesati. Nepokvarjena in neizkušena devojka se je na prvi pogled zaljubila vanj. Kdo bi ji to tudi zameril? Moreno Roditi ji je seveda svečano obljubil, da jo bo poročil. Devojka mu je slepo verjela.

Tako sta se ljubila nekaj mesecev. In nekega dne, ko sta se zopet sešla, mu je deklica zaupala veselo in veliko novico...

Naslednjega dne je Suzana zaman pričakovala ljubljenca svojega srca. Namesto njega pa je došlo pismo, v katerem je čitala njegovo prošnjo, naj mu oprosti, da ne more priti.

«Gospodar me je poslal v Anverso po opravkih. Veš, da sem ga ubogal s krvavečim srcem. Toda kmalu se vrnem in snidenje bo tembolj veselo.»

Tako ji je pisal njen ljubi. Bodoča mamica se je udala v usodo in je čakala. Minili so dnevi, pretekli so tedni. Zaročenec se ni oglasil več. Mlade žene se je jelo polaščati razburjenje, porajali so se ji dvomi in končno je vsa obupana priznala materi svojo tajno in žgočo bojazen ter jo pregovorila, da ji je obljubila pomoč pri iskanju izgubljenega zaročenca.

Mati in hči sta sedli na vlak proti Belgiji in dospeli v Anverso. Tam seveda nista našli Morena — ker ga v Anversi sploh bilo ni. Vsa razdvojena se je nesrečna deklica vrnila v Pariz.

A Suzana še vedno ni obupala. Po dolgem poizvedovanju se ji je te dni vendar posrečilo izvedeti, da si je njen nezvesti ljubimec preskrbel potni list za vožnjo v Južno Ameriko.

On jo je torej varal. Bežal je pred njo. Kje se je neki zdaj nahajal? Tedaj pa se je spomnila neke kavarne v bližini Notre-Dame de Lorette, ki sta jo večkrat posetila, ko je on še stanoval v Buffaultovi ulici. Nekega večera se je napotila v isto kavarno in tam srečala prijatelja svojega ljubimca. Ko ga je vprašala o Morenovem bivališču, jo je hotel speljati na napačno sled, češ da se je njen dragi odpeljal v Rio de Janeiro. Ona pa mu ni verjela. Ko je Morenov rojak ostavil lokal, mu je sledila in vstopila za njim v bar. In glej, moža, ki ga je toliko časa zaman iskala, je sedaj našla!

Suzana je vzrojila. On jo je začel miriti in ji prigovarjati, zatrjeval ji je svojo neomajno ljubezen, in ona mu je verjela. Končno jo je celo toliko pregovoril, da je šla z njim na stanovanje, ki ga je pred kratkim najel v bližini bara.

Pred nekaj dnevi sta zjutraj ob osmi uri skupno odšla z doma. Pod pretvezo da dobi od njenih staršev dovoljenje za poroko, jo je spremil na njen dom in se nato skušal izmuzniti.

«Tvoje neprestane prošnje in vsiljivo vedenje mi že preseda!» ji je dejal, se ji iztrgal iz rok in hotel pobegniti.

Mali se je zameglilo pred očmi. Obup ji je napolnil srce in ne vedoč skoraj, kaj dela, je segla v svojo ročno torbico, potegnila revolver in ga izpalila.

Krogla je Morena zadela v obraz. Rana sicer najbrž ne bo opasna, vendar je zdravnik ukrenil, da ga takoj prepeljejo v bolnico.

Deklica je izbruhnila v plač. «Nisem ga hotela raniti,» je zatrjevala ihté policijskemu komisarju. «Le prestrašiti sem ga nameravala.»

Toda zakon ne pozna usmiljenja. Komisarju se je nesrečno dekle sicer smililo, vendar jo je moral pridržati v policijskem zaporu. Ubogo dekle pa sedaj objokuje posledice prevelike zaupljivosti.

Nova ruska tragedija v Novem Sadu

V Novem Sadu še niso pozabili krvave ruske tragedije, ki se je odigrala pred nekaj meseci v Winklerjevi pivnici in je zahtevala sedem človeških žrtev, in že je vznemiril prebivalstvo nov podoben zločin. Tudi tokrat sta ubijalec in žrtev ruska begunca.

Na Vseh svetih dan je v ruski narodni kuhinji v Novem Sadu, ki se nahaja na dvorišču gledališkega poslopja, ruski begunec Mihajlo Grigorijev, operni korist, ustrelil s samokresom uradnika notarja dr. Nikolića, ruskega begunca Georgija Satibeva.

Satibev je v soboto večerjal v ruski kuhinji, kjer se je nahajal tudi Mihajlo Grigorijev. Imel je ravno v rokah kos kruha in ga nesel k ustam, ko se je nenadoma dvignil Grigorijev, potegnil hladnokrvno iz žepa samokres in pričel streljati. Oddal je pet strelov Satibevu naravnost v glavo. Kri je brizgnila na vse strani in deli možganov so obviseli na stropu in zidu. V gostilni je nastala že pri prvih strelih nepopisna panika. Gosti so zbežali vse vprek in ostavili v sobi samo ubijalca in njegovo žrtev. Ko je Grigorijev videl, da je njegova žrtev v resnici mrtva, je hladnokrvno zahteval od natakarja lavor vode, milo in ščetko, da si opere svoje krvave roke. Med tem pa je že prihitela policija, ki ga je odvedla v zapor. Pri zaslišanju je izjavil, da je izvršil svoj zločin pri polni zavesti in da se je pripravljal nanj že več mesecev. Čakal je samo na ugoden trenutek. Kot razlog je navedel, da je bil zaljubljen v neko mlado Rusinjo, ki ji je Satibev pred enim mesecem vzel nedolžnost in vrh tega še okužil. Njenega imena noče izdati, ker mu je zaupno priznala, da jo je Satibev onečastil s prevaro. Dal ji je namreč kokaina in potem zlorabil situacijo. Ubijalec Grigorijev se obnaša popolnoma hladno in mirno ter izjavlja, da je pripravljen sprejeti vsako kazen. Nekoč je pozval Satibeva že na dvoboj, ker pa je bil ta oficir ruske vojne akademije, ni smel sprejeti dvoboja z navadnim ruskim oficirjem, kar je bil on. Zato se je končno Grigorijev odločil, da ga ubije in je svojo namero tudi izvršil.

Lya de Putti
pride
v Kino Ljubljanski dvor

Danes veliki monumentalni film
‚Colibri‘
z OSSI OSWALDO in BRUNNO KASTNER
Predstave ob 1/2 5., 1/2 8. in 9. uri
Kino ‚Ljubljanski dvor‘
5822a

× **Velik požar v Tokiu.** V četrtek je izbruhnil v Tokiu velik požar na prostoru, kjer stoji cesarska palača. Vsled ognja je uničenih 5000 barak, kjer so stanovali revnejši ljudje po velikem potresu, ki je povzročil lani tako veliko škodo. Ker so bile požarne brambe pomanjkljive, ni gašenje mnogo koristilo.

× **Nova knjiga Viljema II.** Bivši nemški cesar Viljem izda v kratkem novo knjigo, «Spomini na Krf». V tej knjigi slika bivši cesar bivanje na tem krasnem otoku in poroča o izkopavanju prastarih naselbin, ki ga je ondi odredil.

× **Osleparjen goljuf.** Z Dunaja sta prišla te dni z litvinskimi potnimi listi trgovca Izrael Schoen in Rudolf Moskovič v Budimpešto in se izdajala za trgovca iz Rige. Zaupno sta povedala odvetniškemu kandidatu dr. Rosenbergu, da imata aparat za ponarejanje dolarjev. In res sta v pričo njega ponaredila endolarski bankovec v stodolarskega. Rosenberg je nato zamenjal ves svoj denar v dolarje in jih izročil trgovcema. Sleparja sta se začela v njegovi navzočnosti ukvarjati s temi novčanicami in jih končno dala pod nogo postelje, češ, da morajo biti bankovci nekaj časa obteženi, da se stisnejo in da ponarejanje bolje uspe. Rekla sta mu, naj se denarja nikar ne dotakne, da kaj ne pokvari in da se drugi dan zopet vrneta. Seveda ni bilo več goljufov na izpregled. Ko je odvetniški kandidat vzel po dolgem čakanju omot izpod posteljne noge, je videl, da so v njem listi navadnega papirja. Sleparja sta izginila brez vsakega sledu.

Moderna tehnika

Luč brez toplote

Prezident avstralske znanstvene akademije v Melbourneu prof. J. Keebs je označil v nekem svojem govoru vprašanje luči brez toplote za najtežjo nalogo naše tehnike. Največji del energije, ki jo potrošimo za pridobivanje luči, požre namreč nepotrebna toplota. Navadna žarnica s 4 watti električnega toka sveti n. pr. samo s pol odstotkom (0·5 %) energije, katero je prejela od dinamostroja. 95·5 % energije se izgubi v zrak v obliki raztresenih toplotnih valov. Naše najboljše luči dosežejo komaj 4 % svetlobnega efekta. Medtem deluje mala kresnica s 98·2 % svetlobnega efekta in porabi samo 1·8 svoje moči za toploto.

Dognano je, da izvira luč kresnice in drugih živali od posebnih organskih snovi: luciferaza in luciferina. Del tega luciferaza raztopljen v 1700 delih vode že daje svetlobo. Luciferin povzroči menda barvo luči in je različen pri različnem mrčesu. Mladiči nekega avstralskega kosa imajo to lastnost, da se svetijo zelenordečkasto, dokler so še slepi. Ta kos prebiva v votlinah in mu menda služi luč kot kažipot staršem, ki ne bi drugače mogli najti naraščaja, kateremu nosijo hrano.

Umetna zmes luciferina in luciferaza v laboratoriju prof. Keebsa je tudi dala raznobarvno svetlobo, če so zmešali to snov s svetilnimi snovmi drugega mrčesa. Če se posreči pridobivati te snovi umetno, se bo preuredila cela naša razsvetljava.

O ekonomski vrednosti strele

O blisku in njegovih posebnostih bi se dalo mnogo pisati. Blisk, ki ne udari med dvema oblakoma, ampak iz oblaka na zemljo, imenujemo strelo; škoda, ki jo povzroči na imetju, ki ga uniči, sežge ali stopi, je neprecenljiva, da ne omenimo škode, ki jo povzroči na človeškem življenju.

Toda v sedanji dobi materializma, ko vse misli na to, kako bi bilo mogoče izrabiti naravne sile, in ko izginja premog, ki ga je bojda le še za dve stoletji, ni čuda, da so se našli duhovi, ki mislijo na to, kako bi se dala izrabiti naravna sila bliska.

Inženjerji - elektrotehniki so skušali oceniti energijo strele. Spomladi leta 1913. je udarila strela v neki tovarniški dimnik, visok 40 m, na katerem je bil napeljan strelovod. Elektrika je v hipu stopila v bakreni kabel strelovoda, ki ga je tvorilo 12 žic premera 3.3 mm. Električni tok je bil torej toli jak, da je segrel kabel na 1094 stop. C — baker se namreč pri tej temperaturi topi — in to se je zgodilo v kratkem času 1/1000 do 1/30.000 sekunde, v katerih mejah se gibije trajanje bliska. Vpoštevajoč obe skrajni meji, moramo jakost strele ceniti na 20.000 do 100.000 amperov!

Tolika množina amperov predstavlja seveda ogromno vrednost. Skušali so ugotoviti približno vrednost teh amperov ter vzeli kot podlago dolžino iskre, ki jo daje transformator v Ivryju (Francija) pod napetostjo 1,100.000 voltov in ki znaša 3 metre. Tako so dognali, da se lahko ceni energija ene same strele na okroglo 28.000 kilowatnih ur. Kilowatna ura velja v Franciji 50 centimov (ca. 2 Din naše valute), strela reprezentira torej povprečno 60.000 Din!

Če pomislimo, da v nekaterih, zlasti tropičnih krajih udarja strela med nevihto skoraj nepretrgoma, vsaj 12- do 13-krat na sekundo ali 800-krat na minuto, 12.000-krat v četrt ure, lahko cenimo četrt ure nevihte na tričetrt milijarde Din!

Ali se bo kdaj posrečilo ujeti in zasužnjiti to ogromno silo atmosfere elektrike? Se-li bo kdaj uresničil Prometejev sen, ki je hotel ukrasti «nebeški ogenj»? Ta naloga čaka pač inženjerje bližnje ali daljne bodočnosti — če bo seveda znanost razrešila poprej ta veliki problem.

Stavbe v zraku

Sedanja letala so navezana na časta popravila. Mehanične delavnice in lope, takozv. hangarji so velikega pomena, posebno v bližini fronte. Znana francoska letalska firma Voisin je zdaj pričela graditi hangarje . . . v zraku. Lahko kovinsko ogrodje je pokrito z dvojno gumirano tkanino, katere sloja sta hermetično združena. Med blagom je zgneten pod posebnimi pogoji zrak, in stena je popolnoma trda. Hangarji te vrste so zelo lahki se hitro postavijo ali razložijo in natovorijo na avto. Tovoren avto lahko pelje 3—4 take zračne hišice.

* * *

Torpedovke, podmornice in druge manjše ladje so pogosto navezane na pomoč plavajočih ladjedelnic, takozvanih dokov. Isto ulogo letajočega aerodroma bodo igrala v zračni mornarici Zedinjenih držav nova izredno velika letala, ki pa spadajo med vodljive zrakoplove, torej so lažja kakor Zeppelini.

V vojnem času pride tak zračni aerodrom na določen prostor in se ustavi nad zemljo. Letala se odpno, vržejo doli, pričnо boj s sovražniki ali zažgo mesta in potem se vrnejo «domov», t. j. na krov nepremično stoječega aerodroma. Letala bodo rabila le malo bencina, ker ne bodo letela daleč, zato pa bodo lahko vzela s seboj več eksplozivnih snovi. Tozadevni poskusi v Zedinjenih državah so dokazali, da more letalo zapustiti aerodrom, oziroma se povrniti nazaj, ne da bi moralo v to svrho zmanjšati prvotno hitrost. Zedinjene države bodo sedaj zgradile celo vrsto takih zračnih aerodromov, tako da bo z njimi enakomerno zastražena cela državna meja.

Zgodbice Anatola France-a

1.

Kakor marsikak mlad prenapetnež je tudi Anatol France preziral nesmrtne člane Francoske Akademije. Ali njegov dobri prijatelj, pisatelj Ludovik Halévy (1834—1908), ki je z Meilhacom napisal mnogo duhovitih komedij in operet (glej «Netopir» v naši operi), mu je pogosto prigovarjal:

«Kaj bi postrani gledali Akademijo? Njen član morate postati. Ta naslov se prav lepo podá na ometu knjig. Predstavite se. Storite to iz ljubezni do mene. Sram me je, da sem nesmrtnik, ako niste tudi vi.» Nazadnje se je France vdal in napisal kandidaturo.

«Fej!» je dejal Halévy, ko jo je prečital. «vaše pismo ne ustreza protokolarnim zahtevam. Dajte mi je, da je prikrojim, kakor treba.» In prepričevalno je vpletel tri ali štiri debele pogreške zoper francoščino, ki so se svetili kakor mak v žitu. «Evo vam,» je rekel, «to je primeren slog.»

2.

Kadar se izprazni kateri izmed 40 sedežev v Akademiji, delajo kandidati posete preostalim članom in se priporočajo. Ko je bil kardinal De Cabrières še monsinjor in si je želel sedeža pod Kupolo, se je prišel kakor drugi priporočat Anatolu France-u v njegovo razkošno vilo Saïd.

«Gospod,» je izpregovoril škof po kavalirsko, «kar odkrito vam priznam, da nisem čital vaših romanov.»

«Monsinjo...» je odvrnil France s svečeniško mehkobnostjo, «brez ovinkov se vam izpovem, da nisem čital vaših pastirskih listov.»

3.

O istem monsinjoru Cabrièresu, ki je sijajen govornik, a ni nič napisal, je France pravil naslednjo anekdoto.

Mons. Duchesne, avtor zgodovinskega dela «Postanek krščanske Francije», je vstopil v vse knjigarne v bližini Mazarinove palače (Francoske Akademije) in prostodušno izpraševal:

«Ali imate zbrane spise monsinjora De Cabrièresa?»

Založniki so iskali, potem pa vsak osuplo:

«Prečastiti, nič ne moremo najti.»

«Ampak, monsinjor De Cabrères kandidira v Akademijo. Potemtakem je gotovo kaj napisal. Jako rad bi čital njegova dela. Iščite še, prosim.»

In vsi uslužbenci so začeli vnovič brskati in stikati, pa zaman ves trud.

«Jako nam je žal, prečastiti.»

«Meni tudi, meni tudi.»

In šel je ven in s povzdignjenimi rokami klical nebo za pričo.

4.

Isti prelat Duchesne se je nekoč imenitno izrazil o naivni politiki Pija X.

«To je beneški gondoljer v čolnu svetega Petra. Vodi ga à la gaffe (z drogom, z neumnostjo)».

Ob drugi priliki je vprašal nekega sobrata:

«Ste li čitali zadnjo bulo: Digitus in oculo? (Prst v očesu znači v francoščini bedasto pogreško.)»

5.

A. France ni posebno visoko cenil gledališča, ki mu je bilo nekam prerobato. Zato je večkrat krenil in brcnil kakega dramatika. Nekdaj pa je poslal avtorju «Gosje Nožice» D'Annunzio svojo dramo La Pisanella s posvetilom: «Anatolu France-u, ki se mu vsi obrazi Resnice in Zmote enako nasmihajo».

«Ta me je pa kresnil,» je rekel France svoji družbi, «pa še prav imenitno mi jo je zabelil, boga mi!»

«No, ker me je oplazil, se mu hočem maščevati z dogodbico, ki sem jo čul ondan.

Ko so v Châteletu (pariški pozornici) ponavljali Pizanko, je prišel novinar na poset k avtorju, ki se je ljubeznivo dal na razpolago. Po naključju pa je poročevalec ugledal na dramatikovem prstu starinsko kamejo:

‚Kakšen čudovit kamen!‘ je zaklical.

‚Ali vam res ugaja?‘ je dejal Gabriele D'Annunzio, ‚pa naj bo vaš‘.

In pri tej priči si je snel prstan s členka ter ga po kraljevsko nataknil na prstanec svojemu posetniku, ki je brezuspešno poskušal odkloniti tak velikodušen dar.

Reporter je sicer nameraval ohraniti nenavadni dragulj v spomin na velikega pisatelja. Vendar mikalo ga je izvedeti, koliko je vreden. Vstopil je domov grede k prvemu dragotinarju in mu pokazal rezljani kamen. Zlatar pa se niti ni maral oborožiti s povečalom, češ:

‚To je košček steklovine. Pet beličev dobite zanj.‘

D'Annunzio zna uganjati burke, torej mora biti tudi izvrsten dramski pisatelj . . .»

Če ni resnično, je pa mično.

6.

A. France je gostom rad kazal starinski kipec, žensko glavo, ki je s priprtimi očmi zaljubljeno medlela. Prinesel pa jo je iz Italije. Ker pa je prepovedano izvažati umetnine, jo je dobro zamotal in skril na dnu kovčega. Ko ga je carinar vprašal, kaj je v tej prtljagi, je France nedolžno odgovoril: «Niente niente!» Nesreča pa je hotela, da je soha prav tedaj pomolila svojo glavico iz ovojev, ker se je bila pretrgala podlaga iz lepenke. Pregledník je premotril marmor kot strokovnjak in se nedopovedljivo nasmehnil francoskemu potniku, češ: «Niente, Niente!» France-u je bilo silno mučno. Pregledník pa se je oglasil s ponosno prijaznostjo: «Le odnesite to s seboj, preveč lepih stvari imamo v Italiji!»

Človek bi bil mislil, pravi France, da je ta carinik lastnoročno izklesal vse antične Venere in da jih ume kopoma in tropoma ponarejati.

D.

Rezervirajte vstopnice za film
COLIBRI
Kino Ljubljanski dvor
Telefon 730

Gospodarstvo

Soja ali ameriški fižol

Kakor je čitateljem «Jutra» znano, je letos spomladi razposlal g. Toman, zastopnik anončne pisarne «Aloma Company» originalno seme soje ali ameriškega fižola interesentom širom Slovenije, da ga nasadijo za poskus ter potem poročajo o svojih opazovanjih glede uspevanja te zelo koristne rastline.

Prvo zadevno zanimivo poročilo g. Fr. Maláseka, strokovnega učitelja na Grmu, je «Jutro» pred kratkim priobčilo. Ameriški fižol, posajen na Grmu, ni uspel, kar je pripisovati hladnemu in deževnemu poletju. Iz tega sledi tudi, da potrebuje rastlina veliko količino toplote.

Moj poskus je izpadel dokaj ugodneje. (Uspel je tudi poskus dr. Schwaba v Celju, o čemer smo že poročali. Op. ur.) Na bivšem Štajerskem je klima milejša, posebno še v od mrzlega vetrovja zavarovanih vinorodnih Halozah. Fižol je bil posajen dne 1. maja v negnojeno, toda odpočito težko poljsko zemljo. Seme je brez izjeme lepo vzklilo in so se rastlinice tako bujno razvijale, da so dosegle končno 1.4 m višine. Da bo fižol cvetel, ni bilo upati radi neprestanega hladnega in deževnega vremena. Koncem avgusta pa sem bil prijetno presenečen, ko sem opazil na rastlinah polno majhnih cvetov svetloplavkaste barve. Kakor da bi fižol hotel nadoknaditi zamujeno, so se iz cvetja zelo naglo razvijale stročnice z enim, dvema ali tremi zrni. Fižol (seme) se v ničemer ne razlikuje od originalnega. Rodi neverjetno obilico in je vkljub izredno neugodnem letu dozorel do 90 odst. nastavljenih stročnic, kar je za priporočljivost rastline, ki se mora tekom let šele aklimatizirati vsekakor velik aktivum. Zahteva veliko moče in solnca. Podpisani nameravam sojo gojiti za poskus leto za letom ter bom stalno poročal o njeni rentabilnosti, aklimatizaciji in prilagodenju.

Ako bi kdo od cenjenih čitateljev želel seme v svrho poizkusnega nasajenja, se naj blagovoli meseca aprila 1925. obrniti na moj naslov pri Sv. Andražu v Halozah.

Rm. Stoklas.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (4. t. m.) **Pšenica:** baška in sremska, 10 vagonov 367.5 — 370. **Turščica:** sremska, 35 vagonov 170; sušena 240; za december - januar 200 — 215. **Oves:** baški, 1 vagon 275. **Moka:** «0ss», 6 vagonov 575, «6» 377.5 — 380. Tendenca mlačna.

Dunajski sejem z govejo živino (3. novembra). Dogon 4037 komadov; od tega iz Jugoslavije 741. Ponudba je bila za okrog 800 komadov večja kakor prošli pondeljek. Pri zelo slabi kupčiji so oslabele cene volom vseh dobrih kakovosti za 2000 aK. Ostali živini so se znižale cene za 1500 do 2000 aK pri kg. Notirajo za kg žive teže - tisočih aK: voli 11 do 18 (23), biki 12 — 16.5, krave 11 do 15, slaba živina 7 — 11.

= **Nesporazum trgovskih in obrtniških zbornic v vprašanju zakona o prisilni poravnavi.** Kakor je znano, se je na zadnjem gospodarskem kongresu v Beogradu govorilo tudi o ukinjenju zakona o prisilni poravnavi. Član beograjske zbornice Dinić je zahteval ukinitev, češ, da omogoča ta zakon razne zlorabe. Njegov predlog je bil splošno pozdravljen, vendar se o njem ni vršila nikaka nadaljnja diskusija. Zaradi tega je beograjska zbornica menila, da vse zbornice odobravajo omenjeni predlog in je zato uvedla zadevno akcijo. Sarajevska in zagrebška zbornica pa se s to akcijo ne zadovoljita, češ, da je potrebna le revizija tega zakona. O tej zadevi vodijo sedaj pogajanja pravni odbori zbornic; rezultat teh pogajanj se bo predložil ministrstvu pravde.

= **Državne tvornice sladkorja in kartel.** Iz Beograda poročajo, da sta bila te dni pri ministru za kmetijstvo in vode direktorja državnih sladkornih tvornic v Beogradu in na Belju. Direktorja sta pojasnjevala ministru, da se sladkorne tvornice niso kartilirale, kakor je to poročalo časopisje, nego da se je med upravami tvornic dosegel le sporazum na popolnoma drugi osnovi. Kakšen bi bil ta sporazum, vest ne pove.

= **Uvedba poslovanja na premije na beograjski borzi.** Te dni pride pred upravo beograjske borze predlog glede uvedbe takozvanih poslov na premije. To bi bil nov način špekulacije s papirji, v kateri bi riziko bil omejen na znesek premije, a dobiček neomejen. Pri terminskem zaključku pogodbe mora spekulant na hausse v primeru padca tečaja plačati samo dogovorjeno premijo, ne da bi mu bilo treba prevzeti blago, dočim v primeru porasta tečaja sprejme blago, a ne plača premije. Na ta način spekulant na hausse riskira le premijo in ne eventuelno tečajno razliko. Ta spekulacija se more vršiti tudi obratno, to je na baisse. Ta posel je zlasti pred vojno obstojal na mnogih borzah. Računajo, da bi se pri nas razvili ti posli zlasti v obveznicah vojne škode.

= **Zanimiva ekspertiza v mariborski tovarni za žarnice »Volta«.** Iz Maribora nam poročajo: Te dni se je vršila v tukajšnji tovarni električnih žarnic »Volta« d. d. zanimiva ekspertiza. Posebna komisija najodličnejših strokovnjakov iz naše države in iz inozemstva si je ogledala tovarniške naprave, podrobno preizkusila način in uspehe produkcije ter je ugotovila končno tudi kapaciteto. Komisiji so pripadali prof. dr. inž. Fran Hanaman, rektor kr. tehniške visoke šole v Zagebu, profesor dr. Robert Ettenreich, univerzitetni docent za elektrotehniko in brezžično telegrafijo in telefonijo na Dunaju, in profesor dr. inž. Karel Haubner, vodja drž. preiskovalnega zavoda za elektrotehniko na ehnološkem muzeju na Dunaju. Navzoč je bil tudi predsednik tovarne vseuč. profesor dr. inž. Milan Vidmar s tehniškimi strokovnjaki podjetja. Ekspertizi sta nadalje prisostvovala mariborski veliki župan dr. Vodopivec ter inšpektor dela inž. Dejak. Po natančnih ugotovitvah in zadobljenih pojasnilih s strani predsednika tovarne so elektrotehnični strokovnjaki sestavili protokol ki jako laskavo ocenjuje moderni ustroj tovarne ter kvaliteto izdelovanih žarnic. Njihovo pismeno oddano strokovnjaško mnenje povdarja, »da se proizvajajo žarnice pri tvrdki Volta d. d. Maribor po povsem novodobnih metodah, da odgovarjajo strojna oprema in aparature tovarne vsem zahtevam prakse in vede za obseg produkcije te tovarne povsem in da nadzoruje kontrola fabrikacije strogo natančno tek fabrikacije.« Nadalje so strokovnjaki konstatirali, da »kapaciteta tovarne se sedaj ne izkorišča popolno in dnevna množina produkcije se zamore v razmeroma kratkem času brez nadaljnega zvišati na množino produkcije, ki bi krila celotno porabo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ako se bi že nahajajoči stroji in aparati popolnoma izkoriščali in ako bi se pritegnile še nadaljne delavske moči.« To mnenje odličnih elektrotehniških ekspertov služi naši industriji na čast in je dokaz izvrstne kvalitete žarnic »Volta«, ki so povsem enakovredne inozemskim produktom.

= **K polomu lesne velefirme inž. Iljin i drugovi v Sarajevu.** O plačilnih težkočah te firme smo poročali že včeraj. Glede razlogov poloma se širijo razne vesti. Firma je posedovala svoječasno veliko žago v Ustiprači, katero je morala pred letom dni prodati, ker se je nahajala že takrat v težkočah. Prodana je bila žaga z izgubo enega milijona Din. Baje je neposreden razlog plačilnih težkoč ta, ker je firma za račun svojih angleških komitentov, s katerimi je sklenila velike pogodbe za dobavo tramov, kupovala les po višjih nego tržnih cenah. Po pogodbi bi morali Angleži plačati les po 14 šilingov, toda prej, nego se je dobava izvršila, so Angleži stornirali zaključke, ker so cene padle na 7 šilingov. Razen tega je imela firma velike izgube v poslih z državo. Sarajevsko kulturno društvo »Gajret« je zainteresirano pri tej firmi s 500.000 Din. Firma inž. Iljin i drugovi je zaprosila, kakor smo že poročali za poravnalno postopanje.

= **Za trgovinsko agencijo v Aleksandriji.** Beograjska industrijska zbornica je predložila ministrstvu trgovine in industrije spomenico, v kateri zahteva otvoritev trgovinske agencije v Aleksandriji, češ, da naš konzulat v Kairu zaradi velike oddaljenosti ne more dajati trgovcem in industrijalcem v Afriki dobra poročila o trgovinskih in gospodarskih prilikah v naši državi.

= **Zastopstvo naših lesnih tvrdk v Milanu.** Tvrdka, članica nemško-italijanske zbornice v Milanu, želi prevzeti zastopstvo kakšne naše večje lesne tvrdke, bodisi trgovine z lesom ali žage. Naslov je na razpolago v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

= **Ugodno ocenjevanje hausse dinarja v inozemstvu.** »Vossische Zeitung« prinaša pod naslovom hausse leja in dinarja izpod peresa Fritza Zutrauena članek ki jako ugodno presoja položaj dinarja ter zaključuje, da je čvrstočo dinarja smatrati kot proces ozdravljenja, dočim hausse leja nima trdne podlage.

= **Plačilne težkoče dunajske tekstilne firme.** Dunajska trgovina s tekstilnim blagom Edmund Steinhauber je zaprosila za poravnalno postopanje. Firma dolguje okrog 4 milijarde aK, aktiva v blagu in terjatvah se cenijo na preko 600.000 aK. Ponuja se 25 odstotna kvota.

= **Organizacija producentov sladkorne pese.** Po organizaciji producentov pese v Sremu se sedaj organizirajo tudi banatski in baški producenti. Producenti zahtevajo za prihodnje leto 60 Din za 100 kilogramov pese, plačljivo v 10. dneh po dobavi, dalje brezobresten predujem 1500 Din za ha in nekatere druge ugodnosti.

= **Obveznice loterijske 2.5 odst. državne rente za vojno odškodnino.** S 1. januarjem 1925. se bo pričela amortizacija 2.5 odst. obveznic vojne škode. Zaradi tega so se začele v Generalni direkciji državnih dolgov priprave za vlečenje teh obveznic.

= **Kmetijska kreditna ustanova.** Glavni zadružni savez zemljoradnika je predložil ministrstvu za kmetijstvo in vode novo izdelani načrt zakona o ustanovitvi kmetijske kreditne ustanove.

= **Sarajevska zbornica za valorizacijo delniških podjetij.** V ministrstvu trgovine in industrije se bo vršila anketa, na kateri se bo razpravljalo o valorizaciji delniških podjetij, to je o ugotovitvi njihove približne vrednosti v zlatem denarju. Kakor se poroča, se bo med drugim tudi sarajevska zbornica izjavila za izvedbo valorizacije, da bodo tako delničarji vedeli za vrednost podjetja, pri katerem so zainteresirani.

= **Muzeji naših proizvodov pri konzulatih v inozemstvu.** Ministrstvo za zunanja dela je sprožilo idejo da se pri posameznih naših konzulatih v inozemstvu osnujejo muzeji naših produktov. S tem bi se pospeševal naš izvoz.

= **Izvoz turščice v Italijo** je ministrstvo trgovine in industrije, kakor javlja »Jutarni list«, na intervencijo zagrebške Trgovske in obrtniške zbornice zabranilo. Ali je ta vest točna nam ni znano.

= **Kotiranje nemške državne marke v Budimpešti.** Madžarska narodna banka je odredila, da nemška državna marka zopet notira na budimpeštanski borzi.

= Mednarodni kongres hranilnic je bil otvorjen v Milanu 27. oktobra povodom stoletnice tamošnje hranilnice. Udeležbo je prijavilo 500 delegatov iz raznih držav; kongresa pa se je v resnici udeležilo le 350 delegatov. Kongres se je bavil z organizacijo hranilnic in zakonodajstvom o hranilnicah po raznih pokrajinah, s propagando štednje, z vprašanjem izseljeniških prihrankov in z ustanovitvijo mednarodnega zavoda kot kontaktnega mesta hranilnic. Kongresu je prisostvoval tudi Mussolini.

= **Aranžma Castiglioni.** Z Dunaja poročajo: Dvorni svetnik Frankfurter se je podal v Milan, da se pogaja z zavodom Banca Commerciale o aranžmaju Castiglionija na podlagi načrta, ki se je izdelal na Dunaju. Aranžma obsega sedaj toliko manjši objekt, ker so nekatere obveznosti Castiglionija poravnane in izločene. V nekaj dneh se bo odločilo, ali se bo aranžma Castiglioni uspešno zaključil.

= **Fuzije češkoslovaških bank.** Iz Prage poročajo, da se je na izrednem občnem zboru Češke eskomptne banke in kreditnega zavoda sklenila fuzija z Moravsko eskomptno banko.

= **Velike ponudbe evropskega sladkorja v Ameriki.** Predsednik Federacije združenj ameriških sladkornih rafinerij je v razgovoru o položaju na ameriškem sladkornem trgu izjavil, da prihajajo v zadnjem času v Ameriko velike ponudbe evropskega sladkorja. Na podlagi ponudb je predsednik mišljenja, da je bila letina sladkorne pese v Evropi mnogo večja, nego se je pričakovalo. Nizke cene evropskega ponujanega sladkorja bodo po njegovem mnenju imele precejšen vpliv na newyorški trg.

= **S svetovnega tržišča železa in jekla.** V Zedinjenih državah se tržni položaj že dalje časa boljša in pokazuje septemberska produkcija nadaljnje povečanje. Na evropskem kontinentu so te tržne prilike stalno slabe. Komzumptijska možnost posameznih evropskih dežel je minimalna. V časopisju se pojavljajo zopet vesti o mednarodnem jeklenem kartelu, ki naj bi poleg evropskih obsegal tudi ameriške tvornice. Ta kartel bi imel svrho onemogočenja divje konkurence posebno med nemškimi, francoskimi in belgijskimi tvornicami. Izgledi za tak tartel so seveda minimalni. Cene na evropskih trgih so približno nespremenjene, ker producenti po precejšnjem oslabljenju cen tekom letošnjega leta niso več voljni za nadaljnje popuščanje. Cene v Nemčiji so naslednje: železo v palicah 110—115 zlatih mark, debela pločevina 125, srednja pločevina 135—140, fina pločevina 160 do 170, valjana žica 140 zlatih mark.

= **Ustavitev plačil ameriške žitne firme.** Po vesteh iz Berlina je ustavila plačila newyorška izvozna žitna firma Blake Dolbs & Co. radi neugodnih kupčijskih zaključkov za Evropo.

Borza

4. novembra:

LJUBLJANA. Vrednote: 7 odst. posojilo 63.5 do 0, Vojna škoda 110 do 113, Celjska posojilnica 210 do 0, Ljubljanska kreditna 210 do 230, Merkantilna 125 do 128, Praštediona 916 do 922, Strojne 130 do 147, Vevče 112 do 118, Split 1400 do 1490, Nihag 0 do 85, zastavni Kranjske 0 do 17, zadolžnice Kranjske 0 do 89. — **Blago:** les: lipovi hlodi, od 20 cm prem. napr., od 2 m dolž., zdravo, lepo blago, franko nakl. post., za 100 kg, 3 vagoni 60 do 65 (zaključek 60); deske, 20, 25, 30 mm, III. vrsta, franko meja 530 do 0; jelševi plohi, od 27 do 85 mm, neobr., napolsuhi, od 2 m napr. dolžine, franko meja 0 do 800; testoni, od 2.55 m, 25 cm, od 10 do 29 mm, media 23 cm, franko meja 0 do 600; brusni les po uzancah Ljubljanske borze, franko nakl. post. 225 do 0; bukova drva, obrobljenci, franko nakl. post., 2 vagona, zaključek 19; poljski pridelki: pšenica: domača, franko Ljubljana 390 do 0, baška, par. Ljubljana 0 do 435; turščica, baška, par. Ljubljana 0 do 335; oves, baški, par. Ljubljana 680 do 0; pšenična moka, baška, baza «0», franko Ljubljana 0 do 220; stročnice: fižol: ribničan, orig., franko Ljubljana 440 do 0, ribničan, očiščn, b-n, franko Postojna trans. 0 do 540, prepeličar, orig., franko Ljubljana 450 do 0, prepeličar, očiščen, b-n, franko Postojna trans. 0 do 580, mandolon, orig., franko Ljubljana 400 do 0, mandolon, očiščen, b-n, franko Postojna trans. 0 do 500, rjavi, orig., franko Ljubljana 410 do 0; sadje: orehi, b-n, belo sušeni, brez koščakov, franko nakl. postaja 725 do 0.

ZAGREB. V **efektih** tendenca nespremenjena. V bančnih papirjih je bil promet nekoliko živahnejši. Nekoliko večji interes je bil za Trgo. — V **devizah** je bila tendenca slabša. Blaga je bilo na tržišču dovolj. Tečaji posameznih deviz so bili nižji nego včeraj. Promet je bil srednji; trgovalo se je največ v devizah na Dunaj, Italijo, Prago in Švico. Notirale so **devize:** Amsterdam 2745 do 2775, Dunaj 0.09675 do 0.09875, Budimpešta 0.0905 do 0.0925, Bukarešta 0 do 40.25, Italija izplačilo 300.375 do 303.375, ček 299.5 do 302.5, London izplačilo 312.75 do 315.75, ček 312.5 do 315.5, New-York ček 68.3 do 69.3, Pariz 361 do 366, Praga 205.3 do 208.3, Švica 1330 do 1340, ček 1324 do 1339; **valute:** dolar 67.25 do 0, aK 0.09775 do 0.09975, funt 314 do 0, lire 298 do 301; **efekti:** bančni: Trgo 29.5 do 31, Eskomptna 109 do 110, Hipo 56.5 do 57, Jugo 103.5 do 104, Praštediona 915 do 917, Slavenska 83 do 85; industrijski: Šećerana 840 do 850, Isis 67 do 69, Gutmann 725 do 735, Slavonija 73 do 74, Trbovlje 470 do 480; državni: 7 odst. posojilo 63 do 64, Vojna škoda 110 do 111.

BEOGRAD. Tendenca nekoliko slabša. Tečaji so ostali v glavnem na včerajšnji višini. Promet sredni. Blaga dovolj. Notirale so **devize:** Dunaj 0.0973 do 0.0975, Berlin 16.50 do 16.70, Bruselj 332 do 334, Budimpešta 0.0901 do 0.0915, Bukarešta 39 do 39.25, Italija 301 do 301.75, London 313 do 313.5, New-York 68.8 do 68.95, Pariz 360 do 361, Praga 206 do 206.3, Sofija 50 do 52, Švica 1333 do 1335.

Sokol

Sokolski Glasnik

Koncem oktobra je izšla 20. številka Sokol. Glasnika s prilogo «Jugoslovenski Sokol», sedmi zvezek. V Glasniku objavlja savezni blagajnik br. Kajzelj daljši članek, v katerem daje župnim in društvenim blagajnikom nauk in navodilo kako naj postopajo pri iztirjavanju doneskov za Savez ter naročnine za sokolske liste in knjige. Navaja tudi vse nedostatke, ki so vzrok, da finančno poslovanje v sokolski organizaciji ni v redu, kakor bi moralo biti. — V organizačnem delu Glasnika so priobčeni zapisniki starešinstvenih sej in poročila iz žup, in sicer sklep celjske župe o sklepanju nacijonalnih blokov proti Nemcem ob volitvah in poročilo o stafetnem pohodu obeh ljubljanskih žup. — Med beležkami in raznoterostmi je več manjših in zanimivih notic.

Jugoslovenski Sokol pa ima na prvem mestu članek Sokolske akademije v tehniškem in estetskem pogledu, v katerem br. Vrdoljak opozarja, kakšne morajo biti akademije, da dosežejo pravi učinek. Ker se mnoga društva pripravljajo na akademije za sokolski praznik, dne 1. decembra, jim bo ta razprava prav prišla. — Prevod G. Hébertovega članka iz časopisa «L' education physique» dobro razlaga razliko med sportom in telovadnimi organizacijami. Hébert, znani francoski strokovnjak primerja delo telovadnih in sportnih organizacij in daje prednost telovadcem, poudarjajoč velik pomen moralne vzgoje, ki je v zvezi s pravo telovadbo. — Za telovadce je posebno zanimivo nadaljevanje članka «Pregledni obris telesnega razvoja mladine», ki ga prevaja doktor Kuščer iz češčine. To je v naši literaturi najmanj obdelano gradivo. — V pregledu so poročila iz češkega, poljskega, ruskega in lužiško-srbskega Sokolstva ter o francoski telovadni organizaciii. Rubrika književnost zaključuje list.

Jugoslovenski sokolski koledar za leto 1925. izide začetkom decembra. Vsa sokolska društva naj takoj naberejo naročnike za sokolski koledar in naj javijo njih število JSS., da se določi pravilna naklada koledarju. Cena mu bo kakor prejšnja leta 12 Din. Sokolski koledar je med članstvom jako priljubljen in smo uverjeni, da bo tudi letos članstvo pridno seglo po njem, zlasti ako razvijajo društva še primerno agitacijo.

Sokolsko društvo v Mostah naznanja, da se vrši odborova seja danes v sredo, dne 5. novembra t. l. točno ob 7. uri zvečer v telovadnici na Selu. Zaradi važnosti pozivljam vse br. odbornike, da se seje točno udeleže. — Tajnik.

Sport

Nedeljski nogomet

LJUBLJANA: S. K. Slovan : S. K. Svoboda 5 : 0 (1 : 0). Prvenstvena tekma, ki je bila v prvem času odprta. Slovan začetkoma ni bil v svoji običajni formi, šele v drugem polčasu je bil v premoči. Svoboda je bila boljša kot navadno, zlasti branilca. Vratar zelo nesiguren. Dva gola bi bil lahko držal. Sodil je g. Možina.

BEOGRAD: Prvenstvene: Jadran : Sokol 2 : 1 (1 : 1), Šumadija Ruski Š. K. 2 : 1.

SUŠAK: Orient : reprezentanca Pule 1 : 0.

REKA: Concordija (Zagreb) : Gloria 1 : 1.

GRADEC: Sturm : Hakoah 3 : 2 (1 : 2).

PRAGA: Amateure (Dunaj) : D. F. C. 1 : 1, Amateure : Slavija 1 : 1 (1 : 1).

BRNO: W. A. F. (Dunaj) : Blue Star 0 : 0.

BUDIMPEŠTA: reprez. Budimpešte : reprez. Zagreba 3 : 1 (2 : 0). Že v prvi minuti je Orth dosegel vodstvo za domačine. Drugi gol je zabil Opata. Po odmoru scorta za Zagrebčane Mantler. Tretji gol za Budimpešto je zabil Kohout.

PARIZ: reprez. Pariza : reprez. Londona 3 : 1 (0 : 1).

ANVERSA: reprez. London : reprez. Belgija 2 : 2.

Kolesarske dirke S. K. Primorje

Nedeljske kolesarske dirke na tekališču Primorja v Ljubljani so potekle prav dobro in so bile precej zanimive. Vodstvo dirke, kateremu je načelval g. Brumat, je funkcioniralo brezhibno. Sanitetno službo je izvrševal g. dr. Zalokar. Izidi so:

Novinci (7 dirkačev, 2 km): 1. Slamič H. (Pr.) 3 : 34.5; 2. Frelih Ivan (izven-klubski), 3. Trampuž V. (Pr.).

Glavna dirka: (10 km, 25 rund): 1. Meniga Milan (Orao, Zagreb) 18 : 48.3; 2. Kosmatin (Pr.); 3. Glavič H. (Pr.).

Parna vožnja (20 km, 5 rund): 1. Kosmatin - Glavič (Pr.) 36 : 41.9; 2. Meniga - Kranjc (Orao); 3. Slamič - Moran.

Dirka najtežjih (2 km, 15 rund): 1. Vospernik (Slovan) 91.5 kg, 4 : 16.2.

Dirka s peštekom (2 rundi peš, 3 runde s kolesom; 2 km): 1. Medved I. 5 : 21.9; 2. Vidic C. 3. Slamič H. (vsi Primorje).

Handicap (2 km): 1. Meniga M. 3:32.8 2. Moran R. (Pr.) 3.) Kosmatin (Pr.)

Tolažilna dirka (2 km): 1. Merica Zdenko (Pr.) 3.40.

Dirka pomožnih motorjev, 10 km: 1. Krizman Ciril 13 : 4.3, vozil na lahkem Puch motocikliu 122 ccm, last g. inženjerja Hillea.

s. **L. N. P.** Danes ob 18.15 se vrši seja poslovnega odbora. G. Proft (Svoboda Ljublj.) se prosi, da se zglasi pred imenovanim odborom. Sportna zveza, Narodni dom. Tajnik II.

s. **Nurmi, Hoff in Houbben v Barceloni.** F. C. Barcelona priredi 8. decembra velik mednarodni miting, h kateremu so povabljeni med drugimi: finski rekordni tekač Nurmi, norveški skakač Hoff in nemški tekač na kratke proge Houben.

Lahkoatletika na Finskem leta 1924. Kako se je lahka atletika na Finskem v zadnjem času razvila, kažejo nastopne številke: leta 1924 je bilo na Finskem 56 tekačev, ki so tekli 1500 m pod 4:20; od teh je teklo 9 boljše od 4:04, od teh Nurmi 3:52.6, Ritola (v treningu 3:58.3, nadalje štirje pod 4:02. Nič manj kot sedem tekačev je teklo 3000 m pod 8:57, pet tekačev 6000 m pod 15:20, 5 tekačev 10.000 m pod 32 min. Na 200 m je 8 tekačev rabilo manj kot 23 sek., na 400 m 8 tekačev manj kot 52 sek. V metju kopja je 23(!) atletov doseglo več kot 55 m, od teh 7 nad 59 m, 2 nad 63 m. V metu diska je doseglo 13 atletov več kot 40 m, od teh štirje več kot 44 m. Nekoliko slabši, vendarle pa še izvrstni so uspehi skakačev. V skoku v daljavo je doseglo šest nad 6.80, v skoku v višino 6 nad 1.80, v skoku ob palici trije nad 3.50, v troskoku 5 nad 14 m, med njimi dva nad 15 m.

Nurmi in Ritola v Ameriki. Najboljša finska tekača na dolge proge, znana olimpionika P. Nurmi in W. Ritola bosta januarja meseca startala na mitingu v New Yorku na lahkoatletskem mitingu Finnish American Athletic Cluba.

Poslano.

Gosp. F. Potočniku, potovalnemu učitelju v Vojvodini in lastniku krojne šole, Židovska ulica 5, Ljubljana. — Načelstvo krojaške zadruge Vam za Vaš dober preizkušen kroj, ki res pristoja brez poskušnje, za Vaš trud izraža najlepšo zahvalo. Mi vidimo, da je kroj res najboljši in Vas bomo povsod le priporočali. — Predsednik obrtnih korporacij v Vojvodini.

V Vrbasu, I. Lodz; F. Spee, načelnik zadrug krojačic in krojačev.

Javna zahvala

Velecenjeni gospod dr. Walter Negri, praktični zdravnik v Celju.

Podpisani Anton Petek, veleposestnik in bivši dolgoletni Št. Krištofski župan, kot oče in Franc Ropert, preglednik fin. kontrole v Trbovljah, kot soprog, se Vam tem potom javno zahvaljujeja za porodno pomoč na naši Pavli. Operacija se Vam je popolnoma posrečila. Vi ste 29. oktobra t. l. v svojim nadčloveškim trudom rešili nam vse in Vaš trud v pozni noči moremo delno poplačati samo s tem, da izrekamo javno: »Hvala Vam!«

3014 **Anton Petek, Franc Ropert.**

Vremensko poročilo

Ljubljana, 4 novembra 1924 — Ljubljana 306 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	761·0	12·0	jug	oblačno	0·1
Ljubljana .	14.	761·3	16·8	"	"	—
Ljubljana .	21.	764·2	14·0	jugovzhod	"	—
Zagreb . .	7.	759·7	10·0	zapad	več. jasno	1·0
Beograd .	7.	763·3	10·0	vzhod	"	1·0
Dunaj . .	7.					—
Praga . .	7.	758·6	8·0	zapad	oblačno	5·0
Inomost .	7.					—

V Ljubljani barometer višji temper. visoka — Solnce vzhaja ob 7·28, zahaja ob 16·14

Vremenska napoved za sredo: Ponoči oblačno in deževno. Podnevi spremenljivo; močni severozapadni vetrovi. V južnih Alpah oblačno in deževno. Padec temperature.

Šolstvo v zasedenem ozemlju

(K dinarskemu dnevu Jugosl. Matice.)

Prošli teden so pričeli v našem Primorju novo šolsko leto. Dan za dnevom teden za tednom so naši listi tam onkraj opozarjali naše ljudstvo na važnost in način vpisovanja.

Zakaj tolika pozornost?

Znano je, da so Italijani od svojega prihoda dalje kratkomalo onemogočali ali vsaj zavirali normalni razvoj našega osnovnega in srednjega šolstva. Ukinili so vse naše srednje in strokovne šole v Istri (4), v Trstu (2), v Gorici (4) in pustili milostno le idrijsko realko združeno z gimnazijo, ki so jo pa poslali prošlo leto deloma v Videm, tako da je ostal v Idriji le nekak rudiment. Goriški vzorni učiteljišči (moško in žensko) so premestili v Tolmin in ju združili v eno učiteljišče, ki je vse prej kot vzgledno in bolj potujčevalnica ko pripravnica za vzvišeni poklic učitelja.

Z ukinjenjem srednjih šol so hoteli udariti naš inteligenčni naraščaj, onemogočiti naraščaj zavednih narodnih delavcev. Zaenkrat se jim še ni posrečilo: beležiti moremo, da je kljub vsemu bilo v šolskem letu 1922.—23. vendar 1167 naših srednješolcev, in sicer 389 gimnazijcev, 371 realcev, 280 učiteljiščnikov in še 127 na drugih strokovnih šolah. Isto leto je bilo na visokih šolah 206 naših primorskih študentov.

Te številke dovolj glasno pričajo, kako so bile naše srednje šole v zasedenem ozemlju opravičene, dasi so v primeri s predvojno statistiko neznatne. V Gorici n. pr. je bilo še 1914. v razvijajoči se slovenski gimnaziji, ki je prišla tedaj do 4. razreda z 9 oddelki, 345 dijakov (na stari nemški je ostalo še kakih 300 Slovencev), na ženskem učiteljišču 156 gojenk, na moškem učiteljišču 142.

Italijanom ni bilo dovolj, da so uničili naše, reči moramo cvetoče srednješolstvo, spravili so se tudi na osnovno šolo! Tudi govorijo številke:

V Istri smo imeli 188 naših ljudskih šol, od katerih so jih do l. 1923. poitalijančili 114, ukinili 22, «utrakvizirali» 9, tako da je ostalo le še 56 naših! V Trstu so sicer mestne šole ostale, a ukinjene so bile 4 velike C. M. šole in otroški vrtec ter srbska šola. Na Goriškem, kjer ni bilo skoraj vasi, ki ne bi imela svoje šole, si Italijani vendarle niso upali tako brezobzirno nastopati ko v Istri. Svojo kulturno pest pa so le dali čutiti: v Brdih so poitalijančili 7 šol z 10 razredi, v Devinu so poitalijančili vse naše šole, ukinili so vse C. M. šole in vrtec v Krimu, Ločniku, Podgori in Gorici, kjer so obenem odpravili cvetoče šole «Šolskega doma», ki so vzrasle iz požrtvovalnosti goriških Slovencev in so bile s štirimi lepimi «Domi» naš ponos.

In še jim ni bilo dovolj!

Mussolinijev prosvetni minister Gentile — da bi bil nomen omen! — je prošlo leto s svojo proslulo reformo šolstva — z odlokom — zakonom z dne 1. oktobra 1923. zadal našemu šolstvu smrtni udarec. Uvedel je v Ljudsko šolo izključno italijanski jezik! Pesek v oči je člen 4. tega odloka, ki dovoljuje manjšinam, da smejo zahtevati pouk svojega jezika v dodatnih urah. Na ta člen so opozarjali naši listi, da ne bi kdo naših ljudi pozabil zahtevati za svojo deco vsaj to, kar so ji pustili. In res, ljudje so splošno zahtevali uzakonjeno pravico, a v mnogih krajih — zaman!...

Italijanizacija, asimilacija! To je geslo, ki naj nam služi tudi in v prvi vrsti šola. Zato razumemo zakaj ni hotel goriški nadzornik dovoliti otvoritve slovenske zasebne šole v Gorici, izjavljajoč, da ni potrebno, ko že država dovolj skrbi za šolstvo! —

Res skrbijo: šolo upropaščajo, dobre učitelje umirovljajo in izganjajo, mladina pa naj zapade analfabetizmu v deželi, ki je bila doslej med najkulturnejšimi! Nedostopno jim hočejo napraviti slovensko knjigo in sploh slovenski tisk, ki bi jim nudil iz srca v srce segajoče bogastvo naše slovenske duše, zastrupiti jih hočejo s svojo miselnostjo in tako ustvariti — poturice.

Slovenci, ali moremo ostati ob teh žalostnih dejstvih brezbrižni, mlačni? Ali ni naša dolžnost, da storimo vse, kar bi omogočilo mladini našega zasedenega ozemlja gojiti še vedno materin jezik? Ali moremo pustiti, da bi rod, ki je izrastel v krvi in pregnanstvu, kdaj blagoslavljal čas, ki mu je vzel domovino in najdražje — materin jezik in z njim narodno zavest? Ne, ne moremo pustiti tega in nikakor ne pustimo, ne moremo in ne bomo ostali brezbrižni in mlačni, zavedamo se in se bomo zavedali svoje dolžnosti sotrpečih neodrešenih bratov in njihove mladine.

Dne 9. novembra bomo to pokazali ob «dinarskem dnevu» Jugoslovenske Matice! Ne enega Slovenca ne sme biti, ki ne bi pokazal vsaj z enim dinarjem, da ga usoda zasužnjenih bratov boli.

S hmeljskega tržišča. Nürnberg, 30. oktobra. 80 bal prodanih. Srednji hmelj za 20 zlatih mark pri 50 kg cenejši.

? Ali ste že poslali naročnino za „Jutro“ ?

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par

Za „Dopisovanje“ in „Ženitve“ vsaka beseda 1 Din

Stane vsaka beseda 50 par. Za „Dopisovanje“ in „Ženitve“ se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujejo se le mali oglasi, ki so plačani v naprej. Plača se lahko tudi v znamkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanju priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (3 Din).

Obrt

Pozor! Pozor!

Beli klobuki
iz klobučevine (filc) se dobe v veliki izberi po 120 Din edino pri tvrdki M. Jeglič, Ljubljana, Slomškova ulica št. 27. 22564

Tiskarna
sestoječa iz 2 brzotiskarskih strojev tovarne Mödling, 1 stroja 50/80, rabljenega a v zelo dobrem stanju, 1 stroja 42/52, 1 amerikanke in velikega stroja za rezanje, 1 Heftmaschine, 1 Perforiermaschine ter 3 elektromotorji, opremljeno z vsemi potrebnimi črkami, tiskarskim materijalom ter potrebnimi utenzilijami, se proda po zelo ugodnih pogojih. — „Slaven“, d. d., Zagreb, Ilica 52. 1995

Delavnica usnj. oblek
prva gorenjska. Usnjene suknjiče dajem od 3800 K naprej, gg. trgovcem pri večjem naročilu dam popust. Stare suknjiče vzamem v črno barvo ter jih tekom 14 dni vrnem zgotovljene. Cena 160 do 280 K. Kristjan Premru, Kranj, Jugoslavija. 23265

Ivan Magdič
krojač, Gledališka ulica 7, se priporoča za idočo sezono. 21685

Usnjarija
na vodno moč, z 2 stroji, se proda z ali brez inventarja. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Usnjarija“. 23444

Šivilja
se priporoča za delo oblek in perila. Naslov pove uprava „Jutra“. 23515

Trgovci, pozor!
Sprejmem šivanje moškega perila ter otroških oblek. — Cena nizka. — Ponudbe pod „Šivilja na deželi“ na upr. „Jutra“. 23502

Služba (dobe)

Krojaški pomočniki!
Sprejme se več spretnih, trezniih in dobro izvežbanih krojaških pomočnikov za velika dela v konfekcijski tovarni Fran Derenda & Ctc., Ljubljana. — Le taki naj stavijo osebne ali pismene ponudbe, ozir. naj se zglase v pisarni na Emonski cesti št. 8. 1980

Kovač
kateren, samec, dobi urodno mesto v zelo prometnem kraju. Prednost imajo podkovači. Želi se priporočilo in nekaj premoženja. Vprašanja na: „Občeslovensko obrtno društvo v Celju“. 23142

Rudniški obratovodja
z nižjo rudarsko šolo, dobi takoj dobro stalno službo. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Obratovodja“. 22064

Izurjena pletilka
se sprejme. Zglasiti se je v Zeljarski ulici 11, pritličje, levo. 23426

Delovodjo
za 30 oralov vinograda, sprejme Lovro Petovar, Ivanjkovci. 23412

Modistinja
prva moč, samostojna aranžerka, se sprejme za veliko modno trgovino v Kumanovo, Macedonija. Pojasnila daje Vinko Vivod, Pred škofijo št. 21, med 12. in 1. uro. Ozira se samo na prve moči. 23405

Dva dobra čevljarja
izurjena v prikrojevanju, se takoj sprejmeta v stalno delo — Leo Prostor, Gorenja vas nad Škofje Loko. 23307

Natakarica
ki je popolnoma izurjena v serviranju se sprejme takoj v restavraciji na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Oziralo se bo le na prvovrstno moč. 23517

Postrežnica
se išče za tedensko snaženje stanovanja in za perilo, k majhni družini v Ljubljani. Naslov pove uprava „Jutra“ 23518

Dekle
pridno in pošteno, staro 14 do 20 let, brez staršev, ki ima veselje do otrok in drugih domačih del, se sprejme takoj. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Dobra služba 94“. 23555

Kurjača
obenem strojnika, zanesljivega, sprejme Kolinska tovarna v Ljubljani. 23536

Samostojna gospodinja
obenem kuharica za večje kmetijsko gospodarstvo na deželi, se sprejme v stalno službo. Pogoji: samostojnost, poštenost, pridnost in varčnost. Nastopiti je takoj ali pozneje. Plača po dogovoru. Prosi se samo za popolnoma pogojem odgovarjajoče ponudbe. Naslov v upr. „Jutra“ 23548

Služba (iščejo)

Gospodična
s prakso, išče mesta v pisarni ali kot blagajničarka. Naslov pove uprava „Jutra“ 23488

Šivilja
izurjena za perilo in obleke, gre šivat na dom. Naslov v upravi „Jutra“. 23486

Trgovska pomočnica
izučena v trgovini mešanega blaga, z dobrimi spričevali, iz boljše hiše, išče službe tudi na deželi. — Ako treba pomaga pri gospodinjstvu. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Trgovska pomočnica“. 23458

Gospodična
trgovsko izobražena, išče primerne službe — bodisi knjigovodkinje, kontoristinje, blagajničarke ali karkoli. — Gre za nekaj časa brezplačno. Ponudbe pod „Uradnica“ na upravo „Jutra“. 23448

Trg. naobražena gospa
vajena tudi pisarniškega dela, išče nameščenja v kakršnikoli trgovini na deželi. Cenjene ponudbe pod znamko „Zanesljiva moč 11812“ na upravo „Jutra“. 23427

Knjigovodkinja
samostojna moč, verzirana v vseh pisarniških poslih, s popolnim znanjem stenografije, strojepisja — marljiva, vestna in poštena, želi premeniti službo v Ljubljani ali na deželi. Prima reference, odlično spričevalo, na razpolago. Cenjene ponudbe z navedbo plače pod „Zadovoljstvo šefu“ na upravo „Jutra“. 23521

Gospodinjska kuharica
gospodična srednje starosti, želi službe pri samskem gospodu ali vdovcu z 1—2 otrokoma. — Cenjene ponudbe je poslati pod šifro „Gospodinja 11861“ na upr. „Jutra“. 23505

Gospodična
zmožna stenografije, strojepisja, knjigovodstva in korespondence, išče mesta. Več pri hišniku v Narod. domu. 23533

Služkinja
kuharica, želi spremeniti sedanjo službo v Ljubljani k odraslim. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Kuharica“. 23552

Državni uradnik
išče primerne službe od 3. do 7. ure popoldan. Prijazne ponudbe pod „Nizka cena“ na upravo „Jutra“. 23490

Potnik
vpeljan, agilen in verziran, išče takoj nameščenja kot potnik ali skladiščnik. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Takošen nastop 11896“ 23550.

Služkinja
dobra kuharica, želi službo k dvem ali več gospodom. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Kuharica“. 23551

Mlad pek
išče mesta. — Ponudbe pod „Zanesljiv 11877“ na upr. „Jutra“. 23527

Pouk

Učni tečaji
za izdelovanje damskih klobukov sprejema dame in gospodične v praktičen pouk v svrho priučenja za lastno rabo samostojno izvrševati vsakovrstne damske klobuke. Nadaljnja pojasnila od 10. do 1. ure pop. Modni salon za damske klobuke Alojzija Vivod, roj. Mozetič, Ljubljana, Pred Škofijo štev. 21/II. 23026

Violinski pouk
daje priznan izvrsten kapelnik. Sprejme tudi še nekaj začetnikov. Zmeren honorar. Naslov pove uprava „Jutra“ 23431

Državno koncesijonirano zasebno učilišče za
strojenisje.
Učna ura 6 Din. G. Petač, Ljubljana, Rimska cesta 17, I. nadstropje. 22182

Prodam

Perje
kokošje, gosje in gosji puh ter račje, oddaja vsako množino po zmernih cenah tvrdka E. Vajda, Čakovec. 1883

Črn damski kostum
beli plašč iz kožuhovine, volneno jopico in drugo, se proda, vsaki dan 1.—4. ure. Naslov pove uprava „Jutra“ 23183

Pozor, mesarji!
Po zelo ugodni ceni se prodajo skoro novi noži, za rezanje mesa in čok (120 širok) iz platana. Ogledajo se lahko v petek ali soboto pri Ignacu Paternoster, mesar, Sv. Jakob ob Savi, pošta Ob pri Ljubljani. 23288

Stenski koledar za leto 1925.
nudi samo preprodajalcem
Delniška tiskarna d. d. v Ljubljani

Benz-motor
6 HS., na bencin, dobro ohranjen, ugodno proda Vinko Ogorelec, Škofijica. 23290

Ne zamudite ugodne prilike!
Vsled opustitve trgovine velika prodaja vseza manufakturnega blaga, sukna, angleških šifonov, platna za rjuhe po vsakih sprejemljivih cenah pri Josipu Bedraču v Ljubljani, Aleksandrova 12. Posebno velika izbira v angleških šifonih, modnem blagu za kostume in krila. Za državne in privatne uradnike posebno ugodna nakupna prilika. 23043

Pisalni stroj
zelo malo rabljen, se proda. Naslov pove uprava „Jutra“ 23519

Štedilnik
se proda za 125 Din. Ogleda se v Ključavničarski ul. 5/I, levo. 23557

Proda se
Ullstein — Weltgeschichte — 6 knjig. — Der Mensch und die Erde — 10 knjig, Majerjev leksikon (po nizki ceni) ter Oesterr.-ung. Gesetzkunde, 4 zadnje knjige za 300 Din. — Naslov pove uprava „Jutra“. 23492

Pohištvo
dobro ohranjeno, se poceni proda. Naslov pove uprava „Jutra“. 23558

Kožuh
proda Premk, Gradišče 2/II. 23524

Sedeča banja
se proda v Rečni ulici 8/I (Trnovo). 23526

Kupim

Gonilni jermen
32 metrov, 11—13 cm širok, dobro ohranjen, se kupi. — Ponudbe z navedbo najnižje cene na upravo „Jutra“ pod „Gonilni jermen štev. 10“. 23279

Suhe gobe
(jurčke), kupim. Ponudbe z navedbo cene in vzorci na upravo „Jutra“ pod „I. P. 1“ 23227

Želod
bukov žir, lipovo seme in suhe gobe plača najbolje „Fructus“, Ljubljana, Tabor 2 in Krekov trg 10. 22845

Kostanjev les
za tanin, kupi Andrej Krische, Ljubljana, Ilirska ul. št. 21. 23378

Grobnica se kupi
pri Sv. Križu. Pismene ponudbe pod šifro „Grobnica“ na upravo „Jutra“. 23316

Gonilne jermene
rabljene, 15 do 25 cm široke, večje množine, kupim. Oferte s fixno ceno na upr „Jutra“ pod „št. 50“. 23513

Šivalni stroj
novejše konstrukcije, dobro ohranjen, kupim. — V poštev pride le znamka „Singer“. Ponudbe se prosijo na upr. „Jutra“ pod „Šivalni stroj 11865“. 23501

Majhna železna peč
(gašperi), se kupi. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Gašperi“. 23498

Več vagonov žemenja
smrekovega in jelovega, v 1 m dolge butarice vezanega, kupim. Ponudbe z navedbo cene za 100 kg franko vagon pod šifro „Hitro“ na upravo „Jutra“. 23525

Fotoaparat kupim
4 in pol × 6 ali 6 in pol × 9 z dobro optiko. Cenjene ponudbe z navedbo najnižje cene in priloge 2—3 slik je poslati na naslov: A. Falatov, Šišak. 23282

Centrifugo
rabljeno, dobro ohranjeno, z bakrenim obodom, s približno 600 mm premera in približno 300 mm visokim ter s spodnjim pogonom, se kupi Ponudbe z navedbo cene na upravo „Jutra“ pod značko „Centrifuga“. 23494

Kmet. pridelki

Za vse dežel. pridelke
kot: fižol, krompir, orehe, jajca, vinski kamen itd., želi trgovec, ki lahko organizira v dobrem teritoriju velike množine nakupa, stalnih odjemalcev. Ponudbe pod šifro „Podjeten“ na upravo „Jutra“. 23385

Kupim fižol in orehe
Ponudbe z navedbo cene na naslov: J. Tome, Ljubljana, poštni predal IV. 23359

Več vagonov zelja
kupim v glavah. — Najnižje ponudbe na naslov: Marija Stellwag, Novo mesto. 23328

Krompir
lep, zdrav, sub, izbran, po Din 1'40 za kg, se dobi od 50 kg naprej pri tvrdki Nikisbacher & Smrkolj, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26, skladišče Dunajska cesta 36 (na dvorišču pri Mühleisnu) 23537

Nepremičnine

Kdor kupuje
kdor prodaja, zamenja, oddaja ali išče v najem
nepremičnine
naj se zglasi pred odločitvijo v realitetni posredovalnici
Josip Saje
Ljubljana, Mestni trg št. 25 (ne več Sv. Jakoba nabrežje št. 29). 2017

Lepo posestvo
obstoječe iz hiše, rodovitnega vinograda, travnikov in njive, v najboljšem stanju, na prometnem kraju, blizu rudnika, se proda. — Več se poizve v restavraciji Rajhenburg ob Savi. 23284

Enonadstropno hišo
lepo in obširno, z vrtom, dvoriščem itd., pripravno za trgovino ali gostilno, v najbližji ljubljanski okolici, se proda za 170.000 Din. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Hiša“. 23503

Lokali

Vzame se v najem
mesnica in prekajevalnica, eventuelno samo mesnica, po zanesljivem in solidnem najemniku. Ponudbe je vposlati pod šifro „Solidni najemnik“ na upravo „Jutra“. 23532

Primeren prostor
za krojaško delavnico v sredini mesta ali v bližini, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Delavnica 11855“. 23489

Trgovski lokal
z inventarjem, se odda v najem. Naslov pove uprava „Jutra“. 23516

Lokal
iščem za majhno obrt. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Lokal“. 23547

Primeren prostor
za krojaško delavnico, se išče na prometnem kraju v mestu. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Delavnica“. 23480

Stanovanja

Soba
se odda gospodu. Naslov v upravi „Jutra“. 23433

Sobo
z 2 posteljama, išče zakonski par brez otrok. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Državni nameščenec 11809“ 23423

Opremljena soba
se odda s 15. novembrom boljšemu gospodu. Naslov v upravi „Jutra“. 23506

Soba
z dvema posteljama, se odda v Strelliški ulici št. 18/I. — Ogled od 12.—2. ure. 23499

Neopremljena soba
s kuhinjo, se išče za boljšo samsko damo. Ponudbe pod „Št. 111“ na upravo „Jutra“ 23500

Stanovanje
na deželi, blizu kolodvora, s prosto elektr. razsvetljavo, drvami in vodovodom, se odda za 600—800 kron mesečno. — Uprava posestva Krupa pri Gradacu (Semič). 23514

Kot sostanovalka
išče sobo v sredini mesta uradnica. Ponudbe pod šifro „Sostanovalka 11875“ na upravo „Jutra“. 23522

Na stanovanje in hrano
se sprejmeta 1—2 gospoda. Naslov pove uprava „Jutra“ 23540

Opremljeno stanovanje
po možnosti s posebnim vhodom, išče miren in fin zakonski par brez otrok. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Stalno 1894“. 23553

Prazno sobo
išče šivilja za takoj. Cenj. ponudbe pod značko „Šivilja 11882“ na upravo „Jutra“. 23531

Kapital

Posodim 100.000 Din
proti vknjižbi na prvo mesto. Ponudbe z navedbo obresti pod „Obresti“ na upravništvo „Jutra“. 23438

Družabnica
zmožna voditi sama dobro vpeljano trgovino z mešanim blagom na deželi, 20 minut od kolodvora. Prevzame lahko tudi vse sama. — Potreben kapital 40—50.000 Din. Ponudbe pod „Družabnica 300“ na upravo „Jutra“ 23437

Izvozna tvrdka
živilske stroke, dobro vpeljana, z močnim krogom odjemalcev iz vseh evropskih držav, sijajna bodočnost za vsacega, se radi pomanjkanja kapitala proda. Le resni interesenti naj stavijo svoje ponudbe do 8. t. m. pod šifro „Sigurna eksistenca“ na upr. „Jutra“. 23520

Posodim 20.000 Din
proti vknjižbi na prvo mesto in 12 odst. obrestim. — Ponudbe pod „Dolgotrajno“ na upravo „Jutra“. 23556

Dopisovanje

G. Demšar
ki je sprevodil gospodično v soboto zvečer ob 10. uri iz Gorenjskega kolodvora domov, se prosi za naslov pod „Nujno 85“ na upr. „Jutra“ 23528

Vladko!
Dvigni! 23539

Boris!
Dvignite pismo! 23538

Ženitve

Sodnijsko ločen
zasebni uradnik, srednjih let, dobro situiran, išče inteligentno damo iste starosti, brez otrok s premoženjem. Ponudbe pod „Dobra gospodinja 11887“ na upravništvo „Jutra“. 23535

Glasba

Glasovir
(Stutzflügel), se radi pomanjkanja prostora ceno proda. Ogleda se od 4. do 5. ure Naslov pove uprava „Jutra“ 23480

Gramatična harmonika
gosli in viola, se proda. — Poleg tega okrog 500 komadov not za šramel. Harmonika je s štirimi oktavami. Pojasnila daje Žiga Wolfart, Cerkvena ulica 21/II. 23504

Kratek klavir
zelo dobro ohranjen, se poceni proda. Naslov v upravi „Jutra“. 23534

Izgubljeno

Izgubila se je
zelo majhna črna psica, z belim vratom in glavo ter s črnim desnim ušesom. Kdor bi vedel kaj o njej, naj blagovoli naznaniti Ant. Deklevi, Rimska cesta 3/I. 22554

Razno

Vino in vinske drože
pokvarjeno in zdravo, se sprejme je v večji množini v prekuho za žganje. Ponudbe na naslov: K. Milković, Moste pri Ljubljani. 23262

Večgospodov
se sprejme na domačo hrano. Naslov pove uprava „Jutra“ 23474

Pozor! Pozor!
Gostilničarji in trgovci!
Priporoam Vam najfinejše vsakovrstne mesne izdelke iz lastne izdelovalnice, po zelo nizkih cenah. Franc Dolenc, prekajevalec v Novem mestu. 23461

Kupim:
krompir
orehe
ježice
želod
bukov žir
smrekove
storže.
5819-a
Ponudbe s količino in ceno na upravo „Jutra“ pod „PRIDELKI“.

Priporočamo knjigo
Dr. Jos. Tičar
Nalezljive bolezni.
Opisi važnih nalezljivih bolezni z navodili za nego bolnikov.
S slikami.
Cena s poštnino vred 20 Din 50 p.
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

MERAKL
boje, mastila, lakove, štuk, emajle, kistove i jamačno čisti firnis najbolje kakvoće nude
MEDIĆ-ZANKL
družba z o. z.
MARIBOR, p. družn. ca. — LJUBLJANA, centrala. — NOVI SAD, skladišta.
Tvornice: 679/a
LJUBLJANA - MEDVODE.

VINO
5784/a
letniki 1921, 1923 in 1924
iz Jeruzalemskih in Ljutomerskih vinogradov
ima vedno po najugodnejših cenah v zalogi
Lovro Petovar, Ivanjkovci.

†

Dijaške gospodinje javljamo žalostno vest, da je poklical Vsemogočni k Sebi, kjer ni dela in skrbi, našo marljivo in nad vse delavno članico, gospo

Elizabeto Modrijan roj. Fabian

soprogo davčnega upravitelja

Na njeni zadnji poti jo spremimo dne 5. t. m. ob 3. uri popoldne iz Poljanske ceste št. 6. k Sv. Križu.

Blag ji spomin!

Ljubljana, 4. oktobra 1924.

Honoré de Balzac — F. K.:

Zatajena ljubezen

Roman.

«Kako, milostljiva gospa? Recimo, da končno zabrišo čas ta progloboki utis bežne sreče, saj vendar ni več samosvoj! Saj se ne sme vezati drugam, dokler časa je prosta ona, ki jo ljubi! O in če vendar le ugasne nekoč njen blazni odpor proti prirodni zvezi in če bi nekega dne le lahko dobil njeno tako dolgo zaželjeno roko — kaj naj stori takrat, če bi bil sam že vezan in oddan?»

«Dasi morda ni vse tako, izdajajo vendar ta čuvstva, ki mu jih prisojate, precej nežnosti,» je odgovorila gospa in mu z dobrohotnim interesom zrla v oči.

Ganjen je nadaljeval z naraščajočim žarom:

«In prstan, ki je razdeljen med njim in njegovim otrokom — kaj ni to vez, ki ga veže za zmirom? Naj bi bil v kakršnemkoli položaju — otrok ima pravico, da ga poišče in tirja od njega očetovsko nežnost in dolžnost... Tako je sam posest drugih, dočim nima on ničesar. Da se neznosnost te nesrečne situacije pritira do viška, sme le tedaj upati, da spozna otroka, kadar ta izgubi mater. Prvi pogled na ljubljeno bitje bi mu pričal, da neko drugo, še bolj ljubljeno, ne živi več. Sreča, ki bi jo užival kot oče, bi bila cena za srečo moža.»

Léonov glas je drhtel, ko je govoril zadnje besede in zdelo se je, kakor bi mu solza zaigrala v očesu.

«Na častno besedo, dragi Préval,» se je smehljal general, «vi slikate položaj tega mladega moža s tolikšnim patosom, da bi skoro mislil, da ste slikali po naravi!»

Gospa de B. je opazila Léonovo zadrego in razburjenje in hitro zasukala pogovor v drugo smer. Léon je obstal pri kaminu poleg lepe, ljubeznive dame.

Čez par trenotkov molčanja... «V vseh nas ste vzbudili veliko sočutje z vašim prijateljem. Težko bi bilo podati zgovornejšo sliko njegovih čuvstev..»

«Je vsaj resnična, milostljiva gospa. Toda ta vojna, ki se obeta, ga gotovo raztrese in odvrne od njegove žalosti.. In upanje, da slavno konča življenje, ki mu komaj nudi možnost sreče...»

«Kaj govorite!» ga je prekinila. «Če imate le količkaj vpliva na svojega tovariša, ga morate pregovoriti, da opusti te strašne misli. Recite mu, da je dolžan, da se ohrani zaradi otroka...»

«In zakaj bi moral priznati dolžnosti, ne da bi imel sam kakšnih pravic? Zakaj bi naj bilo njegovo življenje last onih, ki so ga zastrupili...» Z žalostnim smehljajem je dostavil: «Kroglja je uredila že marsikaj na svetu...»

V tem trenutku ga je poklical general. Poslovila sta se. Želeli so jima zmago in srečno vrnitev...

«Mladi mož je zelo interesanten,» je rekla gospa de B. ko sta odšla. «Mičen pojav — lepa duša — škoda da bi padel v Španiji.»

VII.

Gospa de Roselijeva (bralec je gotovo že uganil, da je bila ona) ni od tega trenutka dalje več našla svoje ravnodušnosti in svoje ponosne brezbrižnosti, o kateri je mislila, da jo ohrani do konca svojih dni. Ob strogi sodbi žen je končno spoznala, kako dalekosežen in nevaren je bil njen korak. Lahkomiselno mnenje gospodov jo je poučilo, koliko hvaležnosti je dolžna redki nežnosti Léonovih čuvstev.

S tem razmišljanjem se je povečalo njeno spoštovanje do njega. Da je onesrečila moža, ki jo obožuje in o katerem je morala priznati, da je vreden ljubezni — ta misel ji ni dala več miru. Nimbus slave in smrtne nevarnosti, ki je tako zapeljiv za ženska srca in končno strah zanj — ta njiva vsake ljubezni — vse je tekmovalo med seboj, da vzbudi v njenem srcu popolnoma nova čuvstva.

Hrepenela je, da vidi zopet svojo hčerko in se vrne nazaj v svojo samoto. Zato si ni želela drugega, kakor da odpotuje kar najhitreje.

Na poslovilnem obisku pri gospe de B. je čula, da sta general X. in njegov ljubeznjivi pobočnik že na španski meji. Sovražnosti so se baje že pričele. Njeno srce se je krčilo ob tej novici. Naglo je prekinila obisk.

Neke vrste bolestni nemir jo je gnal domov, da pospeši priprave za svoj odhod.

Kako se je razlikovalo sedanje njeno duševno razpoloženje od onega početkom zime, ko je sprejela povabilo gospe de Gernance in prišla v Pariz.

Srečna, zadovoljna, v cvetu svojih let in željna le zabave — taka je bila gospa de Roselijeva takrat. Lahko si je predstavljati, s kakšnim naudušenjem je sprejela lepo in bogato vdovo ona družba, kjer je sreča pomenila zaslugo. Najprej je bila sprejeta pri gospej de B. Gospod de Gernance je bil dober prijatelj soproga te dame. Ko je prvič zadišalo po vojni, je Elinora sklenila izkoristiti te zveze in preskrbeti Léonu manj nevarno in častnejše mesto. Gospodu de Gernance je izjavila, da ji je Léonova rodbina priporočila tega mladega moža. Obenem je prosila, da se v vsej zadevi ne omeni njenega imena.

Uspeh je odgovarjal njeni nameri. Potem pa je slučaj provzročil ono čudno srečanje, ki je na mah izpremenilo celo njeno življenje.

Gospa de Roselijeva se je vrnila v Touraine. Bila je nemirna in zamišljena. Nevzdržno si je očitala nerazumno pustolovščino, s katere posledicami ni računala.

Njena bujna domišljija ji je slikala najbolj črne možnosti. Kot gotovost je doživljala najstrašnejše dogodke, ki so bili sploh možni. Mučila je srce z mračnimi slikami bodočnosti in si ugajala, da si jih jo je predstavljala že vnaprej.

Zamorec je ostal v Parizu. Redno ji je moral pošiljati vse vesti iz Španije, za katere se je naenkrat zelo zanimala.

Ko je videla zopet svojo hčerko, je čutila, da ji je zdaj ta otrok še dražji. Osupnila jo je njegova podobnost z Léonom, ki je doslej ni opazila. To odkritje je rodilo nove, še nežnejše poljube.

Z veselim zanimanjem sledeč razvoju tega tako ljubljenega otroka je gospa de Roselijeva preživela poletje bolj sama kakor kdaj prej. Vsak mesec je razvil v otroku novo ljubkost in ga duševno potisnil korak naprej. Elinoro je razgrevala opojna radost. Vendar si je večkrat želela nekega, ki bi delil z njo njeno materinsko srečo.

«Kljub vsemu,» si je mislila, «je vendar žalostno, da nimam nikogar, s komur bi govorila o svoji sreči in ki bi čutil z menoj . . . Ah, gotovo,» in njen ponos je zaman dušil njene vzdihe, «gotovo ima le oče toliko veselja s temi otročarijami . . . Toda kdo ve — morda bi mi ponosni gospod despot ugovarjal pri vzgoji, s trdo strogostjo . . . Ah, Léon bi ne bil despot! . . . Njegov pogled je mil . . . njegov smehljaj nežen . . . dober oče bi bil . . .»

Potem je mislila nanj. Kako je daleč predan vsem nevarnostim vojne, da je hotel umreti in da je morda že padel...

In gospa de Roselijeva si je želela novih vesti iz Španije; svoj mir in ponos je našla šele potem, ko je izvedela, da biva gospod de Préval v tem in onem mestu in da mu gre dobro.

Nihče izmed njenih prijateljev ni mogel razumeti, kaj jo tako dolgo drži v njeni samoti. Ko se je približala zima, so jo jeli vedno bolj živahno prositi, naj poseti Pariz.

Odlagala je pod različnimi pretvezami svoje potovanje, ker se ni mogla odločiti, da bi zapustila malo Leono, ki jo je vsak dan bolj strastno ljubila. Obenem si ni upala razodeti gospej de Gernance, da ima tega otroka.

Končno je odšla šele januarja v Pariz. Lani so jo razigrale sijajne zabave in zabavne družbe. Tokrat pa je niso mikale. Zdele so se ji utrudljive in puste. Utrujena in nezadovoljna se je vrnila domov. Tu pa jo je zopet mučila samota. Zdaj je spoznala, da je le predrago kupila svojo neodvisnost — zanjo najvišja sreča — z neizogibno z njo združeno praznoto srca in dolgočasjem.

(Dalje prih.)

Darujte za sokolski Tabor!

Vse potrebščine za strojepis.
Pisarniške opreme.
L. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 6/I.

Manufakturna trgovina
MARIJA ROGELJ
Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 26
(poleg Kolodvorske ulice)
priporoča svojo bogato zalogo štofa cajga, klota, bele, rjave in plave kotenine, oksforda, cefirja, belega, rjavega blaga za rjuhe, svilenih rut in šerp, kravat, pavole in nogavic.
5633n

Perhavec&Valjak
tovarna za izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov
v Mariboru, Meljska cesta 3
Priporoča za nastopajočo jesensko dobo zlasti svojo veliko zalogo izbornega vermuta, ki je priporočljiv zlasti rekonvalescentom in je splošno davno znano krepilno kakor tudi zdravilno sredstvo proti različnim notranjim boleznim.
5292-a

Nosim
perilo, kravate, rokavice, nogavice itd. od tvrdke
A. Šinkovec nasl. H. Soss
Ljubljana, Mestni trg 19.
1910a III

„BORA“
neugasiv bencin nažigač, koji i kod najjačeg vjetra ne utrne.
Razšilje poštom generalno zastupstvo Robert Kende i drug, Varaždin. 5814/a

Reform
steklenice za vkuhavanje sadja in povrtnice so najboljše in najcenejše. 30
Glavna zaloga za vso državo:
Lovro Petovar, Ivanjkovci.
Istotam se dobé Zupančeve knjige „Konzerviranje sadja in povrtnin za domačo uporabo“ v slovenski in hrvatski izdaji.
Gospodinje, naročite!

RUDOL 333 zakonom zaštićeno najpouzdanije i najbolje ljepivo sredstvo za djonove cipela za sve vrsti kože, za kišobrane, remenje, nipfigure i fini porculan, gumene kabanice itd. Uz upotrebu upute jamči tvornica za valjanost. Dobiva se u svim trgovinama. — Za preprodavaoce u tubama od 25 i 50 grama razšilje generalni zastupnik Robert Kende i drug, agenturni i komisionalni posao, Varaždin.
5813/a

Dve zidani hiši z večjim posestvom za 100 dinarjev.
Kje? Kako? Ali mogoče?

Resnica! Berite naš jutrišnji list! 5815/a

Trgovina z mešanim blagom
prvovrstni prostor v sredini Maribora se zaradi družinskih razmer ugodno proda.
Cenj. ponudbe na podružnico „Jutra“ Maribor pod „Zasigurana bodočnost“.
5774a

Kruta usoda je iztrgala iz naše srede našo iskreno-ljubljeno soprogo, mamico, staro mamico, sestro, gospo

Cecilijo Tejkalovo

soprogo žel. višjega revidenta v pok.

ki je dne 3. novembra 1924. nenadoma preminula.

Pogreb nepozabne bo v sredo, 5. novembra 1924., ob 1/2 17. iz hiše žalosti, Novi Vodmat štev. 72.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi sv. Petra.

V Ljubljani, dne 4. novembra 1924.

5817-a Žalujoči ostali.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Modistka
Z. Gorjanc & Co.
Ljubljana, Sv. Petra c. 27 poleg hotela Tratnik
priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih najmodernejših
damskih klobukov.
Sprejema klobučevino (filce) v prekrojevanje ter vsa popravila.
Zaloga Spaterie-oblik
Postrežba točna. Cene najnižje.

Nudim lasne obročke
Vpletke (kite), barvanje las z „L' Oreal Hane“
M. PODKRAJŠEK,
frizer za dame in gospode,
Sv. Petra cesta 32.

Zimsko perilo
copate, klobuke, čepice itd.
priporoča najugodneje
JAKOB LAH
Maribor
Glavni trg štev. 2.
5670a

Akviziterja
za razpečavanje in prodajo elektrotehničnega materijala išče elektrotehnična veletvrdka. Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo življenjepisa in z sliko je vposlati pod šifro «Akviziter» na Aloma Company, Ljubljana. 5772-a

Tovarna vijakov
Splošne stavbene družbe, Maribor
Aleksandrova cesta 12.
2001/a
Vijaki za les vsake vrste in vsake velikosti, zakovice za pločevino iz železa, bakra, medenine in aluminija.

Prvovrstno
pisarniško moč
spretnega nemško-slovenskega korespondenta, stenografa z večletno vsestransko izobrazbo, sprejme takoj ali pozneje manufakturna veletrgovina v Ljubljani. Taki, ki so v tej stroki že delovali in so jim tukajšnje razmere znane, imajo prednost. Obširne ponudbe se prosijo pod „Zaupna služba“ na upravo «Jutra».
5820-a

Gozdni inženjer
popolnoma kvalificiran, z večletno prakso v gozdarstvu, lesni trgovini in kmetijstvu, išče primerno mesto. — Najboljša izpričevala in reference. — Dopisi pod „Solliden“ na upravo «Jutra».
5811/a

Išče se
posestvo
ob železniški postaji, z vodno silo, če mogoče ob Savi ali večji reki, okoli 4 do 6 oralov, pripravno za žago; takojšnje plačilo.
Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Takojšnje plačilo“.
5812/a

Šentjanški premog
vseh vrst in vsako množino, v čisto opranem stanju nudi, za takojšnjo dobavo
Prodajni urad šentjanškega premogovnika
AND. JAKIL
Ljubljana, Krekov trg 10 1018-a

Ljubljanska kreditna banka
Delniška glavnica: Din 50,000.000·—
Rezervni zaklad okoli: Din 10,000.000·—
Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta 22
Podružnice: Brežice, Celje, Crnomelj, Gorica, Krani, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, agencija Logatec
Brzojavni naslov: Banka Ljubljana
Tel. štev.: 261, 413, 502, 503 in 504
se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.